

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΕΛΘΟΝ - ΠΑΡΟΝ – ΜΕΛΛΟΝ



ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

ΓΚΟΡΛΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ 8782

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΝΤΕΜΙΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2012

ΤΕΙ ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΕΛΘΟΝ - ΠΑΡΟΝ – ΜΕΛΛΟΝ



ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ

ΓΚΟΡΛΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ 8782

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ

ΝΤΕΜΙΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2012

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία αφορά στη μελέτη και διάγνωση του δυναμικού της τουριστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, η οποία περιλαμβάνει αξιολόγηση των υφιστάμενων πόρων, της τουριστικής προσφοράς, της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος και τέλος των έργων – προγραμμάτων που έχουν υλοποιηθεί από τους αρμόδιους σχετικούς φορείς, αφενός μεν κατά το παρελθόν, αφετέρου δε και αυτών που ήδη έχουν τεθεί σε εφαρμογή, με μοναδικό σκοπό την προβολή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ως διακριτός τουριστικός προορισμός αντίστοιχα.

Ειδικότερα, στο 1^ο Κεφάλαιο, δίδεται η ερμηνεία του όρου Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας καθώς και η ιστορική εξέλιξη από την πρώτη διαίρεση της χώρας σε περιφέρειες. Στη συνέχεια, αναφέρεται ο ορισμός του τουρισμού, των διακρίσεων του καθώς και οι μορφές του, που απαντώνται ή που δύναται να αναπτυχθούν με τις ανάλογες ενέργειες, στους συγκεκριμένους νομούς ξεχωριστά οι οποίοι αποτελούν την Περιφέρεια που μελετάμε. Ακολουθεί έρευνα για τη σύνθεση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με ανάλυση της περιβαλλοντικής, της πολιτιστικής και κοινωνικής διάστασης του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος και περιγραφή ξενοδοχειακής υποδομής των Νομών σύμφωνα με τα στοιχεία του Ε.Ο.Τ . Η έρευνα συνεχίζεται και στα τελευταία κεφάλαια, μέσα από την οποία αναφέρονται αλλά και αναλύονται τα προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί κατά το παρελθόν, από την Περιφέρεια, δράσεις παρελθόντος, με σκοπό την τουριστική της προβολή. Ακολουθεί επίσης, ανάλυση του έργου που ετοιμάζει τώρα η Περιφέρεια με στόχο την ανάδειξη της, στην εγχώρια και διεθνή αγορά, ως διακριτός τουριστικός προορισμός. Ολοκληρώνοντας, παραθέτω συμπεράσματα και διαπιστώσεις, τόσο από το θεωρητικό κομμάτι της εργασίας όσο και από την έρευνα που διεξήχθη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	σελ 1
----------------	-------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

1.1 Ιστορική εξέλιξη.....	σελ 4
1.2 Κατάλογος περιφερειών	σελ 5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

2.1 Γενικά για τον τουρισμό	σελ 8
2.1.1 Διακρίσεις του τουρισμού	σελ 8
2.2 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος - Γενικά στοιχεία	σελ 11
2.2.1 Νομός Αχαΐας	σελ 11
2.2.2 Νομός Ηλείας	σελ 12
2.2.3 Νομός Αιτωλοακαρνανίας	σελ 13

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΕΡΕΥΝΑ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

3.1	Το Τουριστικό Προϊόν της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος	σελ 15
3.1.1	Γενικά	σελ 15
3.1.2	Περιβάλλον	σελ 15
3.1.3	Πολιτισμός και Κοινωνία	σελ 17
3.1.4	Λοιπές Υποδομές.....	σελ 18
3.1.5	Θεραπευτικός Τουρισμός	σελ18
3.1.6	Χιονοδρομικός Τουρισμός	σελ 19
3.1.7	Θαλάσσιος Τουρισμός	σελ 19
3.1.8	Ορεινός Τουρισμός	σελ 19
3.1.9	Πίστες και οργανωμένα σημεία υποδοχής τουρισμού περιπέτειας (Adventure Tourism).....	σελ 20
3.2	Σύνθεση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Εφαρμογή)	σελ 21
3.2.1	Νομός Ηλείας	σελ 22
3.2.1.1	Περιγραφή ξενοδοχειακής υποδομής του Νομού	σελ 22
3.2.1.2	Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων	σελ 28
3.2.1.3	Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα τουριστικής δραστηριότητας	σελ 30
3.2.2	Νομός Αχαΐας	σελ 30
3.2.2.1	Περιγραφή Ξενοδοχειακής Υποδομής του Νομού.....	σελ 30
3.2.2.2	Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων	σελ 35
3.2.2.3	Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα τουριστικής δραστηριότητας	σελ 37
3.2.3	Νομός Αιτωλοακαρνανίας	σελ 37
3.2.3.1	Περιγραφή ξενοδοχειακής υποδομής του Νομού	σελ 37

3.2.3.2 Πληρότητες ξενοδοχειακών καταλυμάτων	σελ 42
3.2.3.2 Πληρότητες ξενοδοχειακών καταλυμάτων	σελ 44
3.2.3.3 Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα τουριστικής δραστηριότητας.....	σελ 44
3.3 Αριθμητικές Μεταβολές Τουριστικών Ρευμάτων σε Βασικές Πύλες Εισόδου – Εισερχόμενος τουρισμός	σελ 44
3.3.1 Αεροδρόμιο Αράξου	σελ 44
3.3.1.2 Προφίλ Μετακινούμενων	σελ 45
3.3.2 Λιμένας Πατρών	σελ 46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

4.1 Συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος σε Διεθνείς και Εθνικές Τουριστικές Εκθέσεις	σελ 48
4.2 Πρόγραμμα της Π.Δ.Ε με τίτλο και σκοπό ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	σελ 54

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΜΕΛΛΟΝ

5.1 Αναλυτική Περιγραφή Υποπρογραμμάτων	σελ 58
5.1.1 Υποπρόγραμμα 1	σελ 58
5.1.2 Υποπρόγραμμα 2	σελ 60
5.1.3 Υποπρόγραμμα 3.....	σελ 62

5.1.4 Υποπρόγραμμα 4	σελ 64
5.1.5 Υποπρόγραμμα 5.....	σελ 67
5.2 Αναμενόμενα Αποτελέσματα	σελ 68
5.3 Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Προτεινόμενης Πράξης ανά Δράση	σελ 70
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ	σελ 71
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	σελ 72

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης και εξέλιξης σε πολλούς τομείς όπου απασχολείται ο άνθρωπος. Η ενασχόληση του ανθρώπου με τον τριτογενή τομέα παραγωγής, δηλαδή τον κλάδο των υπηρεσιών, αποτελεί κλειδί για την ανάπτυξη και την σταθερότητα κάποιων περιοχών. Στον κλάδο αυτό περιλαμβάνεται και ο κλάδος του τουρισμού. Ο τουρισμός αποτελεί αναμφίβολα αναπόσπαστο κομμάτι της οικονομίας και της ανάπτυξης μιας περιοχής ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητά της και την προβολή της σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων της.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αποτελεί μια Περιφέρεια που διαθέτει πολλά ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε τουριστική ανάπτυξη και αύξηση της επισκεψιμότητας (αρχαιολογικοί χώροι, μουσεία, ιστορία, θρησκευτική κληρονομιά, φυσικό περιβάλλον, ξενοδοχειακές υποδομές κλπ.

Περιλαμβάνει μια μεγάλη ποικιλία προϊόντων και προορισμών και εμπλέκει πολλούς διαφορετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, δημόσιους και ιδιωτικούς.

Η περιφέρεια δεν πρέπει να συγχέεται με τη γεωγραφική έννοια της Δυτικής Ελλάδας, η οποία περιλαμβάνει επίσης την Ήπειρο και τα νησιά του Ιονίου Πελάγους. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι μία από τις 13 περιφέρειες της Ελλάδας. Αποτελεί το δευτεροβάθμιο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης και καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και το Δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδος. Περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας.

Καταλαμβάνει έκταση 15490 km² και αποτελεί το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Στο μεγαλύτερο ποσοστό τα εδάφη της είναι ορεινά (45,3%) και ημιορεινά (25,6%) ενώ μόλις το 29,1% είναι πεδινές εκτάσεις. Έχει εκτεταμένα παράλια και στους τρεις νομούς, που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και των κόλπων: Αμβρακικού, Πατραϊκού και Κορινθιακού. Η γεωμορφολογία της Περιφέρειας παρουσιάζει εξαιρετική ποικιλία, αφού σε αυτήν περιλαμβάνονται όρη με ιδιαίτερα μεγάλο υψόμετρο (Αροάνια 2.335 μ., Ερύμανθος 2.222 μ., Παναχαϊκό 1.926 μ.), μεγάλες φυσικές λίμνες (Τριχωνίδα 95,8 km², που είναι η μεγαλύτερη της χώρας, Αμβρακία 14,4 km², Λυσιμαχεία 13 km² Καϊάφα κ.λπ.) και ποταμοί (Αχελώος που είναι ο δεύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδος, Πηνειός, Αλφειός, Εύηνος, Σελινούντας, Βουραϊκός, Πείρος και Γλαύκος).

Ειδικότερα, ο Νομός Αιτωλοακαρνανίας, που είναι ο μεγαλύτερος σε έκταση νομός της χώρας (5.448 km²), παρουσιάζει ένα συνδυασμό ορεινών όγκων με πολλές φυσικές και τεχνητές λίμνες. Οι ποταμοί Αχελώος και Εύηνος μαζί με τις ομώνυμες πεδιάδες συμπληρώνουν την εδαφολογική μορφολογία του νομού και αποτελούν την βασική πηγή της οικονομικής του δραστηριότητας. Ο Νομός Αχαΐας με συνολική έκταση 3.274 km², χαρακτηρίζεται από έντονες εδαφολογικές αντιθέσεις. Τα εδάφη του είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (60% περίπου) ορεινά και διασχίζονται από μικρούς σχετικά ποταμούς (Βουραϊκό, Σελινούντα, Πείρο) και μικρότερους χείμαρρους, που εκβάλλουν στον Πατραϊκό και Κορινθιακό κόλπο. Επίκεντρο της οικονομικής ζωής του Νομού αλλά και της Περιφέρειας αποτελεί η πόλη των Πατρών.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατατάσσεται στις προνομιούχες περιοχές του ελλαδικού χώρου από την άποψη των υφιστάμενων φυσικών, πολιτιστικών και τουριστικών της πλεονεκτημάτων. Η καίρια στρατηγική της θέση με βασικό πλεονέκτημα ότι αποτελεί τη δυτική πύλη της χώρας, επίσης η πλούσια πολιτιστική κληρονομιά, οι αρχαιολογικοί θησαυροί της αρχαίας Ολυμπίας, οι αμέτρητες φυσικές ομορφιές σε χερσαίο και σε ορεινό όγκο, οι μεγάλες εκτάσεις και η καθαρότητα της θάλασσας, τα πλούσια και σπάνια οικοσυστήματα, τα ανεπανάληπτα μοναστήρια, οι σύγχρονες αθλητικές εγκαταστάσεις, τα συνεδριακά κέντρα, οι αυξανόμενες και εκσυγχρονισμένες τουριστικές εγκαταστάσεις, συνθέτουν πληθώρα συγκριτικών πλεονεκτημάτων.

Οι υποδομές της περιφέρειάς μας αναβαθμίστηκαν σε μεγάλο βαθμό με τη διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων. Τα μεγάλα έργα που ολοκληρώνονται καθώς επίσης και αυτά που βρίσκονται σε φάση υλοποίησης, βοηθούν στην ανάπτυξη των περισσότερων μορφών τουρισμού.

Σε μια τουριστική αγορά, κορεσμένη από ομοειδή προϊόντα και τυποποιημένα τουριστικά πακέτα (άμμο-θάλασσα-ήλιο), η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει τη μοναδική δυνατότητα να προσφέρει σύγχρονες εναλλακτικές μορφές τουρισμού υψηλής ποιότητας, αναπτύσσοντας καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες.

Πιο συγκεκριμένα:

Στο Νομό Αχαΐας: Τουρισμός Πόλεων, Συνεδριακός -Αθλητικός- Θρησκευτικός- Θαλάσσιος (Μαρίνα, yachting κ.λπ.).

Στο Νομό Ηλείας: Ιαματικός- Θαλάσσιος- Αρχαιολογικός-Πολιτιστικός.

Στο Νομό Αιτωλοακαρνανίας: Αγροτουρισμός- Οικοτουρισμός- Περιπατικός- Θαλάσσιος- Diving- Οργανωμένες Καταδύσεις κ.λπ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Περιφέρειες ονομάζονται οι 13 δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης του ελληνικού κράτους. Κάθε περιφέρεια έχει συσταθεί σε μια ευρύτερη περιοχή της χώρας (εξαιρουμένου του Αγίου Όρους), διαθέτει δικές της αυτοτελείς υπηρεσίες και προϋπολογισμό και τα όργανά της εκλέγονται με καθολική ψηφοφορία. Οι αρμοδιότητές της απλώνονται σε ένα ευρύ φάσμα: από το σχεδιασμό, το συντονισμό και την εφαρμογή των πολιτικών που άπτονται των ζητημάτων της περιοχής, μέχρι και επιμέρους καθήκοντα της κεντρικής διοίκησης που μπορεί να της ανατεθούν με νόμο.

Ο όρος εμπεριέχει επίσης γεωγραφική σημασία, υπό την έννοια ότι οι περιφέρειες διαθέτουν συγκεκριμένη έκταση, πληθυσμό και έδρα, όμως ο αμιγώς γεωγραφικός όρος είναι το διαμέρισμα. Από τις δεκατρείς περιφέρειες, μόλις τρεις ταυτίζονται εδαφικά με διαμέρισμα: Ηπείρου, Θεσσαλίας και Κρήτης.

(http://el.wikipedia.org/wiki/Περιφέρεια_Δυτικής_Ελλάδας)

Ιστορική εξέλιξη

Η πρώτη διαίρεση της χώρας σε περιφέρειες (με την ονομασία *Περιφεριακά Διοικήσεις*) έγινε από τη Χούντα των Συνταγματαρχών με τη μεταρρύθμιση του 1971, αλλά ακυρώθηκε δύο χρόνια αργότερα, μετά το πραξικόπημα Ιωαννίδη. Σημειωτέον ότι σύμφωνα με το πρόγραμμα, οι περιφέρειες ήταν μόλις 7 και οι διορισμένοι διοικητές τους εισέρχονταν αυτομάτως στο Υπουργικό Συμβούλιο ως υφυπουργοί.

Η σύσταση των περιφερειών στα σημερινά τους όρια έγινε από την κυβέρνηση Α. Παπανδρέου με το Ν.1622/86 και το Π.Δ.51/87, ο δε χαρακτήρας τους ήταν κατά βάση επικουρικός της κεντρικής διοίκησης και τα όργανά τους διορίζονταν από αυτήν. Στα τέλη της δεκαετίας του '90 η λειτουργία τους μεταρρυθμίστηκε με παράλληλη διεύρυνση των αρμοδιοτήτων τους (Ν.2503/97 και 2647/98), και πάλι όμως παρέμειναν άμεσα εξαρτώμενες από την κεντρική διοίκηση, αφού το σύνολο των αποφασιστικών αρμοδιοτήτων συγκεντρωνόταν στα χέρια του διορισμένου από την κυβέρνηση γενικού γραμματέα τους.

Το σημερινό τους χαρακτήρα οι περιφέρειες τον έλαβαν τον Ιανουάριο του 2011, όταν τέθηκαν σε ισχύ οι σχετικές διατάξεις του «Καλλικράτη» που προέβλεπαν πλήρη δημοσιονομική - διοικητική αυτοτέλεια, αιρετά όργανα (περιφερειάρχη και περιφερειακό συμβούλιο) και ανάληψη μέρους των αρμοδιοτήτων των καταργημένων νομαρχιών.

Παράλληλα όμως έχασαν κάποιες από τις έως τότε αρμοδιότητές τους, οι οποίες κρίθηκε σκόπιμο να παραμείνουν στα χέρια της κεντρικής διοίκησης μέσω των αποκεντρωμένων διοικήσεων. (http://el.wikipedia.org/wiki/Περιφέρεια_Δυτικής_Ελλάδας)

1.2 Κατάλογος Περιφερειών



Ν°	Περιφέρεια	Έδρα	Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (κάτοικοι)	Πυκνότητα πληθυσμού (κάτοικοι/km ²)
1	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	Κομοτηνή	14.157	611.067	43,2
2	Κεντρική Μακεδονία	Θεσσαλονίκη	18.811	1.871.952	99,5

Ν°	Περιφέρεια	Έδρα	Έκταση (km²)	Πληθυσμός (κάτοικοι)	Πυκνότητα πληθυσμού (κάτοικοι/km²)
3	Δυτική Μακεδονία	Κοζάνη	9.451	301.522	31,9
4	Ήπειρος	Ιωάννινα	9.203	353.820	38,4
5	Θεσσαλία	Λάρισα	14.037	753.888	53,7
6	Ιόνια νησιά	Κέρκυρα	2.307	212.984	92,3
7	Δυτική Ελλάδα	Πάτρα	11.350	740.506	65,2
8	Στερεά Ελλάδα	Λαμία	15.549	605.329	38,9
9	Αττική	Αθήνα	3.808	3.761.810	987,9
10	Πελοπόννησος	Τρίπολη	15.490	638.942	41,2
11	Βόρειο Αιγαίο	Μυτιλήνη	3.836	206.121	53,7
12	Νότιο Αιγαίο	Ερμούπολη	5.286	302.686	57,3
13	Κρήτη	Ηράκλειο	8.336	601.131	72,1
**	Άγιο Όρος			-	

Το Άγιο Όρος στη χερσόνησο του Άθω, ορίζεται ως Αυτόνομη Μοναστική Πολιτεία εντός της Ελλάδας.

(Πηγή : (http://el.wikipedia.org/wiki/Περιφέρεια_Δυτικής_Ελλάδας)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ – ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ – ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

2.1 Γενικά για τον τουρισμό

Ορισμός:

Η λέξη τουρισμός(ή περιηγητισμός), προήλθε από την Γαλλική λέξη TOUR, η οποία σημαίνει γύρος, γυρίζω, τριγυρίζω, και την αγγλική λέξη Touring, η οποία σημαίνει τριγυρίζω διάφορες περιοχές για την επίσκεψη αξιοθέατων κλπ. Και οι δυο λέξεις προέρχονται από τη λατινική λέξη TORNUS. Επειδή η αγγλική λέξη touring είναι γενικότερη της ελληνικής λέξης περιηγητισμός, γι' αυτό και σήμερα έχει επικρατήσει η λέξη «Τουρισμός». (*ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Γεώργιος Κουρτέσας, 2003.*).

Σύμφωνα με τη Διεθνή Ακαδημία Τουρισμού (ΑΙΤ. Monte Carlo), Τουρισμός είναι το σύνολο των ανθρωπίνων μετακινήσεων και των δραστηριοτήτων που προκύπτουν από αυτές, οι οποίες (μετακινήσεις και δραστηριότητες) προκαλούνται από την εξωτερίκευση και πραγματοποίηση, σε διάφορους βαθμούς και κατά διάφορη ένταση σε κάθε άτομο, του αδρανούντος πόθου της απόδρασης.

Εκτός από τον παραπάνω ορισμό, θα μπορούσαμε να πούμε ότι: Τουρισμός είναι κάθε μετακίνηση – ταξίδι στο εσωτερικό της χώρας με μια διανυκτέρευση τουλάχιστον, εκτός της μόνιμης κατοικίας, ή μια διακίνηση πάνω από 400χλμ.

Επίσης, κάθε μετακίνηση στο εξωτερικό, ανεξάρτητα από την απόσταση ή διανυκτέρευση, αλλά με την προϋπόθεση ότι δεν υπάρχει οικονομικό αποτέλεσμα στη μετακίνηση αυτή, και η παραμονή δεν διαρκεί πάνω από 6 μήνες.

2.1.1 Διακρίσεις του τουρισμού:

Από άποψη φυσικών ορίων:

- Εσωτερικός τουρισμός, ο οποίος πραγματοποιείται από τον εγχώριο πληθυσμό μιας χώρας, εντός των φυσικών ορίων αυτής.
- Εξωτερικός τουρισμός, που πραγματοποιείται από άτομα που διαμένουν μόνιμα σε μια χώρα και την εγκαταλείπουν για να επισκεφθούν κάποια άλλη για τουριστικούς

λόγους. Οποιαδήποτε χώρα έχει εξωτερικό τουρισμό, είτε εισέρχονται σ' αυτή ξένοι, είτε εξέρχονται μόνιμοι κάτοικοι αυτής. Στην πρώτη περίπτωση, που οι μόνιμοι κάτοικοι μιας χώρας επισκέπτονται μια χώρα, τότε ο εξωτερικός τουρισμός χαρακτηρίζεται ως ενεργητικός, και αυτό γιατί κύριο χαρακτηριστικό του είναι η εισροή συναλλάγματος. Αντίθετα, στη δεύτερη περίπτωση, όταν οι μόνιμοι κάτοικοι μιας χώρας επισκέπτονται μια άλλη για τουριστικούς λόγους, τότε ο εξωτερικός τουρισμός χαρακτηρίζεται ως παθητικός, αφού κύριο χαρακτηριστικό του είναι η εκροή συναλλάγματος.

Από πλευράς αριθμού περιηγητών:

- Ατομικός τουρισμός, που χαρακτηρίζεται από την ανεξάρτητη ατομική οργάνωση και εκτέλεση του ταξιδιού εκ μέρους των τουριστών.
- Ομαδικός τουρισμός, ο οποίος πραγματοποιείται από πολλά άτομα, με βάση κάποιο πρόγραμμα. Ο ομαδικός τουρισμός οργανώνεται κυρίως από διάφορα γραφεία συλλόγων ή οργανισμών.

Από πλευράς οικονομικών δυνατοτήτων:

- Λαϊκός τουρισμός, που πραγματοποιείται από άτομα που ανήκουν σε οικονομικά ασθενέστερες τάξεις.
- Κοσμοπολίτικος τουρισμός, ο οποίος γίνεται από άτομα ικανά να δαπανήσουν μεγάλα χρηματικά ποσά.

Από πλευράς επιδιωκόμενου σκοπού:

- Αναψυχής
- Αθλητικός
- Θρησκευτικός
- Επαγγελματικός
- Υγείας
- Φυσιολατρικός κλπ.

Από πλευράς μεταφορικών μέσων που χρησιμοποιούνται:

- Οδικός
- Θαλάσσιος και ποταμών

- Σιδηροδρομικός
- Αεροπορικός
- Μεικτός

Από άποψη ηλικίας των μετακινούμενων:

- Νέων
- Μέσης ηλικίας
- Τρίτης ηλικίας

Από πλευράς του φύλου των μετακινούμενων:

- Ανδρών
- Γυναικών

Κριτήριο διάκρισης με βάση τη χρήση ή όχι υπηρεσιών ταξιδιωτικού γραφείου ή “tour operator”:

- Πρακτορειακός
- Μη πρακτορειακός

Κριτήριο διάκρισης με βάση τη χρηματοδότηση της διακίνησης:

- Αυτοχρηματοδοτούμενος (αυτόνομος)
- Κοινωνικός (χρηματοδοτούμενος από κοινωνικούς πόρους)

Από πλευράς χρονικής διάρκειας:

- Συνεχώς. Χαρακτηριστική διάκριση του συνεχούς τουρισμού είναι ότι διαρκεί όλο το χρόνο, που σημαίνει ότι σε καμία περίπτωση δεν επηρεάζονται οι δραστηριότητές του από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε όλες τις εποχές.
- Εποχιακός. Χαρακτηριστική διάκριση του εποχιακού τουρισμού είναι ότι δε διαρκεί όλο το χρόνο, που σημαίνει ότι, σε αντίθεση με το συνεχή τουρισμό, οι δραστηριότητές του επηρεάζονται αποφασιστικά από τις κλιματολογικές συνθήκες που επικρατούν σε διάφορες εποχές, και γι’ αυτό αναστέλλονται προσωρινά για ένα μικρό χρονικό διάστημα κάθε έτος. (*ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, Γεώργιος Κουρτέσας, 2003.*).

2.2 Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος - Γενικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαιρείται σε τρεις περιφερειακές ενότητες, οι οποίες ταυτίζονται απολύτως με τους αντίστοιχους νομούς: Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας. Διαθέτει πολλά ισχυρά συγκριτικά πλεονεκτήματα τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε τουριστική ανάπτυξη και αύξηση της επισκεψιμότητας. Πιο συγκεκριμένα, η περιοχή χαρακτηρίζεται από πλούσιο και ποικιλόμορφο φυσικό περιβάλλον που σε συνδυασμό με την ευνοϊκή θέση των λιμανιών καθιστούν την περιφέρεια ιδιαίτερα ανταγωνιστική.

2.2.1 Νομός Αχαΐας

Ο νομός Αχαΐας με πρωτεύουσα την Πάτρα, την τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας, αποτελεί κομβικό σημείο μεταφορών καθιστώντας την διεθνές εμπορικό κέντρο, ενώ είναι γνωστή και ως η «Πύλη της Ελλάδας προς τη Δύση», καθώς επικοινωνεί με την Ιταλία και την Ευρωπαϊκή Δύση.



Η πόλη της Πάτρας διαθέτει πλήθος από αρχαιολογικά και ιστορικά μνημεία και συγκεντρώνει το έντονο ενδιαφέρον σε θέματα πολιτισμού. Στην Πάτρα λειτουργούν Αρχαιολογικό Μουσείο, Δημοτική Πινακοθήκη και Μουσείο Λαϊκής Τέχνης.

Το Αίγιο, η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη του νομού, έχει να επιδείξει τα λείψανα μιας αρχαίας πόλης, το αρχαιολογικό μουσείο καθώς και την αρχαία Ελίκη. Έξω από το Αίγιο, υπάρχει το γνωστό αντρικό μοναστήρι των Ταξιαρχών, που βρίσκεται πάνω από τον ποταμό Σελινούντα, με τη θαυμάσια σταυροειδή εκκλησία, το επιβλητικό κωδωνοστάσιο, την πλούσια σε αρχέτυπο βιβλιοθήκη και το σκευοφυλάκιο με τα άμφια και τα αργυρά και τα χρυσά σκεύη.



Τα ιστορικά Καλάβρυτα, με τον οδοντωτό σιδηρόδρομο, αποτελούν δημοφιλή τουριστικό προορισμό κατά τη χειμερινή περίοδο κυρίως, καθώς διαθέτουν ένα από τα μεγαλύτερα και πιο οργανωμένα χιονοδρομικά κέντρα της χώρας



Τα ίχνη της ιστορίας είναι εμφανή σε ολόκληρη την Αχαΐα, με μυκηναϊκούς τάφους, αρχαίους οικισμούς και τείχη.

Το Σπήλαιο των Λιμνών είναι ένα σπάνιο δημιούργημα της φύσης. Οι αλλεπάλληλες κλιμακωτές και μάλιστα σε τρεις ορόφους λίμνες του, που το καθιστούν μοναδικό στο είδος του στον κόσμο.

2.2.2 Νομός Ηλείας

Πρωτεύουσα του νομού είναι ο Πύργος που συγκεντρώνει τις βασικότερες διοικητικές και οικονομικές υπηρεσίες. Στον νομό Ηλείας συναντάμε την πόλη της Αρχαίας Ολυμπίας. Το Ιερό της Ολυμπίας ξεκινά από τους πρόποδες του Κρονίου λόφου, ανάμεσα στον Αλφειό

ποταμό και τον παραπόταμό του, τον Κλαδέο. Αποτελούσε Πανελλήνιο Ιερό κατά τους αρχαίους χρόνους όπου κάθε τέσσερα χρόνια λάμβαναν χώρα αγώνες προς τιμή του πατέρα των θεών, τον Δία.

Το Μουσείο της Ολυμπίας βρίσκεται απέναντι από τον αρχαιολογικό χώρο. Υπάρχει πρότυπο σχέδιο της δομής του χώρου καθώς επίσης και πολλά αντικείμενα με μεγάλη ιστορική αξία. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αυτών είναι το άγαλμα του Ερμή του Πραξιτέλη, τη Νίκη του Παιωνίου, τα αετώματα του ναού του Δία καθώς και αντικείμενα όπως αφιερώματα που έκαναν οι κάτοικοι της Αρχαίας Ελλάδας προς τους θεούς του Ολύμπου για να κερδίσουν την εύνοιά τους.

Η γραφική κωμόπολη Ανδρίτσαινα χτισμένη αμφιθεατρικά, απέχει μόλις λίγα χιλιόμετρα από το ναό του Επικούρειου Απόλλωνα στις Βάσσειες. Τέλος η Ηλεία είναι γνωστή και για τις ιαματικές πηγές της.



2.2.3 Νομός Αιτωλοακαρνανίας

Ο νομός είναι μια ένωση της Αιτωλίας και της Ακαρνανίας. Πρωτεύουσά της είναι για ιστορικούς λόγους το Μεσολόγγι και μεγαλύτερη πόλη και οικονομικό κέντρο το Αγρίνιο.

Η Αιτωλοακαρνανία είναι μία περιοχή στην οποία τα αρχαία μνημεία δεν καταστράφηκαν, ούτε αφανίστηκαν, αντιθέτως οι επιβλητικές οχυρώσεις, που προστάτευαν τις αρχαίες πόλεις, συναντώνται ακόμα και σήμερα σε περισσότερα από 150 σημεία του Νομού.

Τρεις από τις σημαντικότερες αρχαίες πόλεις του νομού είναι η Πάλαιρος, οι Οινιάδες και η νέα Πλευρώνα. Αξιοσημείωτα είναι και τα έξι αρχαία θέατρα που συναντάμε σε τόσο

κοντινή απόσταση. Ανήκουν στις πόλεις Μακύνεια, Καλυδώνα, Πλευρώνα, Οινιάδες, Στράτο, Αμφιλοχικό Άργος. Οι πηγές και το φαράγγι του Αχέροντα μαζί με το νεκρομαντείο, η αρχαία Κεχροπούλα, η διώρυγα της Κλεοπάτρας και οι πηγές της Κορπής με τα θεραπευτικά της νερά, αποτελούν τουριστικό πόλο έλξης. Επίσης, πληθώρα δραστηριοτήτων για εναλλακτικό τουρισμό, όπως ράφτινγκ, καγιάκ, πεζοπορία και αναρρίχηση προσφέρει ο ποταμός Εύηρος.

Τέλος η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος προσφέρει μία τεράστια βιοποικιλότητα καθώς και αξιόλογες επιλογές σε παραλίες. Ενδεικτικά αναφέρω, τις παραλίες της Πάτρας, του Αιγίου και της Ακράτας, στην περιοχή Αλισσός, τα Βραχναίικα, και το Διακοφτό. Πασίγνωστη παραλία είναι η Καλογριά στην Αχαΐα, με τις εγκαταστάσεις θαλασσίων σπορ. Στα Αραχωβίτικα υπάρχουν ιαματικές πηγές, γνωστές για τις θεραπευτικές τους ιδιότητες. Αξιόλογες παραλίες υπάρχουν και στο νομό Αιτωλοακαρνανίας, όπως το Γρίμποβο, η Ψανή, η Αγρίλιά και ο Λούρος. Ο δεύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδας, ο Αχελώος και η μεγαλύτερη ελληνική λίμνη, η Τριχωνίδα, αποτελούν τουριστικά σημεία της Περιφέρειας.

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΕΡΕΥΝΑ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

3.1 Το Τουριστικό Προϊόν της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος

3.1.1 Γενικά

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος παρουσιάζει ιδιαίτερη ποικιλομορφία στην σύνθεση των διαθέσιμων τουριστικών πόρων, γεγονός που αναμένεται να προσδώσει ιδιαίτερη δυναμική στην ανάπτυξη του τουρισμού αλλά και στις μορφές του. Για τις ανάγκες αυτής της εργασίας θα γίνει μια ανάλυση της περιβαλλοντικής, της πολιτιστικής και κοινωνικής διάστασης του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

3.1.2 Περιβάλλον

Καθοριστικός παράγοντας στην ανάπτυξη του τουρισμού είναι το φυσικό περιβάλλον. Γενικά η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρουσιάζει σημαντικές φυσικές, και οικολογικά ιδιαίτερες, περιοχές που είναι ικανές να υποστηρίξουν σε ελεγχόμενη κλίμακα την ανάπτυξη τουρισμού. Υπάρχουν πολλά και σημαντικά οικοσυστήματα που περιλαμβάνουν τόσο υγροτόπους όσο και ορεινούς σχηματισμούς. Αντίστοιχα υπάρχουν ενδιαφέρουσες παραλιακές ζώνες. Σημειώνω πως η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος περιλαμβάνει τρεις περιοχές που έχουν ενταχθεί στην διεθνή συνθήκη Ramsar, τη λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου, τον Αμβρακικό κόλπο και την λίμνη Κοτυχίου.

Αντίστοιχα για το πανευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών (Natura 2000) εντοπίζουμε στην περιοχή της περιφέρειας 33 σχετικούς υποψήφιους υγροβιότοπους και βιότοπους:

Υγροβιότοποι και Βιότοποι υποψήφιοι για ένταξη στο Natura 2000
Παράκτια Ζώνη Καλόγριας- Κυλλήνης
Σπήλαιο Κάστρων
Όρος Ερύμανθος

Όρος Παναχαϊκό
Αλυκή Αιγίου
Όροι Μπάρμπας και Κλώκος
Φαράγγι Σελινούντα
Αισθητικό Δάσος Καλαβρύτων
Φαράγγι Βουρραϊκού
Όρος Χελμός
Ύδατα Στυγός
Λιμνοθάλασσα Καλογριάς-Δάσος Στροφυλιάς
Θίνες Κυπαρισσίας
Κόλπος Κυπαρισσίας
Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου
Θίνες και παραλιακό δάσος Ζαχάρω
Λίμνη Καϊάφα
Ολύμπια
Εκβολές Δέλτα Πηνειού & Αλφειού
Οροπέδιο Φολόης
Τεχνητή Λίμνη Κρεμαστών
Όρος Αράκυνθος
Λίμνες Τριγωνίδας και Λυσιμαχία
Λίμνη Οζερός
Λίμνη Αμβρακία
Λίμνες Βουλκαρία & Σαλτίνη
Όρος Βαράσοβα
Όρος Παναιτωλικό
Όρη Ακάρνικα
Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου
Δέλτα Αχελώου και Δέλτα Λούρου και Αράχθου
Εκβολές Εύηνου
Λιμνοθάλασσες Στενού Λευκάδας
Εσωτερικό Αρχιπέλαγος Ιονίου
Αμβρακικός Κόλπος

Περαιτέρω, στην Περιφέρεια ανήκουν προστατευόμενα αισθητικά δάση και μνημεία της φύσης, καθώς και σημαντικά τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Όλος αυτός ο φυσικός πλούτος απειλείται σοβαρά από την αποψίλωση, την παράνομη βόσκηση και υλοτομία, τις πυρκαγιές και την υλοποίηση έργων υποδομής με ελλιπή έλεγχο της τήρησης των περιβαλλοντικών κανονισμών. Τα γεγονότα αυτά μπορούν να αποδειχθούν ιδιαίτερα επιζήμια για τις προσπάθειες προώθησης της τουριστικής ανάπτυξης για την Περιφέρεια αφού βασικό συστατικό ενός τουριστικού αξιοθέατου είναι το φυσικό περιβάλλον.

3.1.3 Πολιτισμός και Κοινωνία

Στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρατηρούνται ιδιαίτερα ζωντανά τα στοιχεία της κουλτούρας και της παράδοσης σε όλες τις δραστηριότητες της καθημερινής ζωής. Σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση αυτής της κουλτούρας διαδραματίζει και το εκκλησιαστικό στοιχείο που θα μπορούσε να αποτελέσει βασικό πυρήνα για την προώθηση μορφών τουρισμού όπως είναι για παράδειγμα ο εκκλησιαστικός. Παρατηρούνται όμως και δραστηριότητες που απορρέουν από τις δραστηριότητες της σύγχρονης ζωής, με ισχυρό μορφωτικό και πολιτιστικό περιεχόμενο, όπως οργανώσεις συνεδρίων, αδελφοποιήσεις με ξένες πόλεις για ανταλλαγή εμπειριών και διοργάνωση κοινών εκδηλώσεων. Σε αυτό το τομέα δραστηριοποιείται ιδιαίτερα η πόλη των Πατρών που καταφέρνει να διατηρεί επαφές με πολλές και διαφορετικές κουλτούρες. Η περιφέρεια παρουσιάζει ιδιαίτερα πλούσια υποδομή σε βιβλιοθήκες, μουσεία, πινακοθήκες, εκθεσιακά κέντρα κτλ. Ειδικότερα θα λέγαμε ότι στην περιοχή που καλύπτει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος μπορούμε να ξεχωρίσουμε:

- Στην Αρχαία Ολυμπία, το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας
- Στην Πάτρα, το Αρχαιολογικό Μουσείο, το μουσείο τύπου, το Μέγαρο Λόγου και Τέχνης, το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, το Ζωολογικό Μουσείο, η Βιβλιοθήκη της Μονής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.
- Στο Μεσολόγγι, το Μουσείο Τρικούπη και η Πινακοθήκη
- Στο Αγρίνιο, το Αρχαιολογικό Μουσείο και η Παπαστράτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη.
- Στη Βόνιτσα, το Αρχαιολογικό Μουσείο στο χωριό Θύριο
- Στο Θέρμο, η Βιβλιοθήκη Απόκουρου και το Αρχαιολογικό Μουσείο
- Στη Ναύπακτο, η Παπαχαλαλάμπειος Βιβλιοθήκη
- Στο Αίγιο, το Αρχαιολογικό Μουσείο

- Στην Κλειτορία, το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης
- Στον Πύργο, η Βιβλιοθήκη και η Πινακοθήκη
- Στην Ανδρίτσεινα, Βιβλιοθήκη με σπάνιες εκδόσεις και προσθήκες σε Αρχαιολογικά Ευρήματα.

Οι προστατευόμενοι από την αρχαιολογική Νομοθεσία χώροι και μνημεία της περιφέρειας είναι:

Αρχαιολογικοί Χώροι: Θέρμου Τριχονίδας, Στράτου Αγρινίου, Πλευρώνας Μεσολογγίου, Οινειαδών Κατοχής στην Αιτωλοακαρνανία, Κλείτορος, Ψωφίδος, Ελίκης στην Αχαΐα καθώς και Αρχαίας Ολυμπίας, Ήλιδας, Φυγαλείας στην Ηλεία.

Μεσαιωνικά και Βυζαντινά Κάστρα: Ναυπάκτου, Βόνιτσας, Αγγελόκαστρου, Αντιρρίου στην Αιτωλοακαρνανία, Ρίου και Πατρών στην Αχαΐα και Χλεμούτσι Κυλλήνης στην Ηλεία.

Τόποι Ιστορικής Σημασίας: Ηρώο Μεσολογγίου στην Αιτωλοακαρνανία, Μονή Αγίας Λαύρας, Μονή Ταξιαρχών και Μέγα Σπήλαιο στην Αχαΐα.

Σημαντικό ρόλο στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος διαδραματίζουν και οι τοπικοί παραδοσιακοί οικισμοί. Οι χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί της περιφέρειας είναι: Ναύπακτος, Αιτωλικό και τμήματα του Μεσολογγίου στην Αιτωλοακαρνανία, Βεσίνι Καλαβρύτων και Αλεποχώρι Πατρών στην Αχαΐα και τέλος Ταξιάρχης Ολυμπίας και Ανδρίτσεινας στην Ηλεία.

3.1.4 Λοιπές Υποδομές

Η ειδική τουριστική υποδομή της περιφέρειας έχει αναπτύχθηκε σημαντικά από την προσπάθεια που κατέβαλε ο ΕΟΤ κατά την δεκαετία του 1970, ενισχύοντας σημαντικά το χιονοδρομικό, το θεραπευτικό και το θαλάσσιο τουρισμό. Φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης, του ευρύτερου δημοσίου τομέα καθώς και η ιδιωτική πρωτοβουλία εμπλουτίζουν με δημιουργία νέων έργων την ειδική τουριστική υποδομή της περιφέρειας.

3.1.5 Θεραπευτικός Τουρισμός

Στο συγκεκριμένο συναντάμε τα εξής:

- Το υφιστάμενο υδροθεραπευτήριο της Κυλλήνης που προβλέπεται να αναπτυχθεί και να συμπληρωθεί στα πλαίσια του ειδικού Ολοκληρωμένου επενδυτικού προγράμματος τουριστικής ανάπτυξης Λουτροπόλεως Κυλλήνης Ηλείας.
- Αντίστοιχο πρόγραμμα αναβάθμισης της τουριστικής υποδομής της Λουτροπόλεως του Καϊάφα Ηλείας προωθείται από τα Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα.
- Τοπικές λουτρικές εγκαταστάσεις λειτουργούν και στην περιοχή Τρύφου του νομού Αιτωλοακαρνανίας και Μυρτιά Τριχωνίδας.
- Κέντρο θαλασσοθεραπείας στο ξενοδοχειακό συγκρότημα Olympian Village στην Σκαφιδιά.

3.1.6 Χιονοδρομικός Τουρισμός

- Στην περιοχή της Αχαΐας και σε υψόμετρο 1650- 2340m λειτουργεί το χιονοδρομικό κέντρο του Χελμού.

3.1.7 Θαλάσσιος Τουρισμός

- Μαρίνα Πατρών
- Μαρίνες Μεσολογίου, Ναυπάκτου Αιτωλοακαρνανίας, Αρκούδι και Κατάκολο Ηλείας.
- Δυνατότητα Ελλιμενισμού σκαφών στη Βόνιτσα, ο Πάλαιρο, τον Αστακό, το Άκτιο, την Αμφιλοχία, το Αντίρριο, το Ρίο, την Ακράτα, το Αίγιο, το Διακοπτό Αχαΐας.
- Δυνατότητα Ελλιμενισμού σκαφών (και κρουαζιερόπλοια) στο Κατάκολο που αποτελεί και κόμβο σύνδεσης με το τουριστικό κύκλωμα της Αρχαίας Ολυμπίας.

3.1.8 Ορεινός Τουρισμός

Βασικός εκφραστής του ορεινού τουρισμού είναι ο περιπατητικός και αναρριχητικός που χρησιμοποιεί ως ενδιάμεσους σταθμούς τα Ορεινά Καταφύγια που είναι και απαραίτητη

προϋπόθεση για την αειφορική ανάπτυξή του. Τα ορεινά καταφύγια στην περιφέρεια είναι τα ακόλουθα:

- Του Χελμού στην θέση Πουλιού Βρύση – 2100m 16 κλ.
- Του Παναχαϊκού στην θέση Πρασούδι – 1800m 10 κλ.
- Του Παναχαϊκού στην θέση Ψαρθί – 1500m 40 κλ.
- Στα Ζήρια θέση Α Οροπέδιο – 1550m 50 κλ.

Μονοπάτια Πεζοπορίας και Ορειβασίας

- Ευρωπαϊκό Μονοπάτι E4.
- Ακράτας, Αιγίου Καλαβρύτων (Αίγιο, Καλάβρυτα, Ζαρούγλα, Διακοφτό, Φαράγγι Βουραϊκού, Χελμός)

3.1.9 Πίστες και οργανωμένα σημεία υποδοχής τουρισμού περιπέτειας (Adventure Tourism)

- Rafting στον Εύηνο και τον Αχελώο
- Kayak στον Ερύμανθο
- Canoeing στο Βουραϊκό Αχάϊας, την Κλεισούρα και την Βαράσοβα Αιτωλοακαρνανίας.
- Ιστιοπλοΐα στις Δ. Ακτές Αιτωλοακαρνανίας, στον Πατραϊκό και Κορινθιακό Κόλπο.
- Ποδηλασία στο Μεσολόγγι
- Οργανωμένες εκδρομές με επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία.

3.2 Σύνθεση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Είναι κοινή διαπίστωση ότι η ανάπτυξη του τουρισμού σε ορεινές περιοχές της χώρας είναι ιδιαίτερα χαμηλή σε σχέση με τους παραθαλάσσιους και τους πιο «γνωστούς» προορισμούς. Σε ορισμένες περιοχές, η τουριστική ανάπτυξη διαφέρει σημαντικά ακόμη και εντός των γεωγραφικών της ορίων. Επίσης, παρατηρούνται σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ περιοχών, τόσο ως προς τον αριθμό των κλινών, όσο και ως προς την κατηγορία των ξενοδοχείων.

Όσον αφορά στην οικονομική αξιολόγηση και τα μεγέθη των τουριστικών πόρων της περιφέρειας, σημειώνονται τα εξής:

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στο χώρο του τουρισμού έχουν καταταχισθεί σε δύο ευρύτερες κατηγορίες: στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και στις «λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις», οι οποίες περιλαμβάνουν τα τουριστικά γραφεία, τις επιχειρήσεις ενοικίασης αυτοκινήτων, τις επιχειρήσεις σκαφών αναψυχής και τις κατασκηνώσεις κάμπινγκ.

Εφαρμογή

Προκειμένου να διερευνηθεί σε επίπεδο οικονομικών μεγεθών –αποτελεσμάτων η λειτουργία των επιχειρήσεων στην περιφέρεια, χρησιμοποιήθηκε δείγμα επιχειρήσεων με διαθέσιμα στοιχεία ισολογισμών στην βάση δεδομένων της ICAP, τα οποία καλύπτουν μια ολόκληρη πενταετία.

Οι τουριστικές επιχειρήσεις με έδρα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, νομικής μορφής Α.Ε. και Ε.Π.Ε. , για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα οικονομικά στοιχεία στην βάση δεδομένων της ICAP, παρουσιάζονται στον πίνακα 1. συνολικά στην περιφέρεια κατά το έτος 2000 καταγράφονται 68 επιχειρήσεις από τις οποίες οι 53 είναι ξενοδοχειακές και οι 15 λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις. Το 1996 ο αριθμός των επιχειρήσεων ήταν 41 και 12 αντίστοιχα. Ο μικρός αριθμός των λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα πλήρη στοιχεία πενταετίας δεν επιτρέπει την εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων καθώς και η σύγκριση με τα αντίστοιχα οικονομικά μεγέθη της περιφέρειας και του συνόλου της χώρας, συνεπώς η ανάλυση θα περιοριστεί στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Πίνακας 1 : Σύνθεση δείγματος τουριστικών επιχειρήσεων της Π.Δ.Ε.

	1996	1997	1998	1999	2000
Νομός Αιτωλοακαρνανίας					
Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις	7	9	9	10	12
Λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις	2	2	3	4	4
Νομός Αχαΐας					
Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις	19	21	27	21	22
Λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις	8	10	10	7	7
Νομός Ηλείας					
Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις	15	16	16	17	19
Λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις	2	2	3	4	4
Δυτική Ελλάδα Σύνολο					
Ξενοδοχειακές επιχειρήσεις	41	46	52	48	53
Λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις	12	14	16	15	15

3.2.1 Νομός Ηλείας

3.2.1.1 Περιγραφή ξενοδοχειακής υποδομής του Νομού

Ενδεικτικό στατιστικό μέγεθος, για την εξέλιξη της τουριστικής υποδομής στην Π.Δ.Ε. είναι η εξέλιξη των ξενοδοχειακών κλινών που όπως βλέπουμε και στον πίνακα 2 που ακολουθεί δεν παρουσιάζει ιδιαίτερες μεταβολές επιδεικνύοντας μια σημαντική σταθερότητα με ελαφρές αυξομειώσεις.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ε.Ο.Τ. (2001), στο νομό Ηλείας λειτουργούν 81 μονάδες με 2.938 δωμάτια και 5.621 κλίνες. Το ίδιο έτος, στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας λειτουργούσαν 231 ξενοδοχεία, με 8.023 δωμάτια και 15.327 κλίνες. Η συνολική τουριστική υποδομή του νομού σε τουριστικά καταλύματα, καταγράφεται στον πίνακα 2 . Επίσης στον

ίδιο πίνακα, παρουσιάζονται συγκριτικά οι μεταβολές στο δυναμικό των τουριστικών καταλυμάτων (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) καθώς και το μερίδιο (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) σε επίπεδο περιφέρειας και χώρας για την περίοδο 1997 – 2001.

Πίνακας 2 : Εξέλιξη και ποσοστιαία συμμετοχή συνολικού δυναμικού τουριστικών καταλυμάτων νομού Ηλείας στην περιφέρεια και τη χώρα.

Έτος / μεταβολή / μερίδιο	μονάδες	δωμάτια	κλίνες
	1997		
Νομός Ηλείας	79	2839	5410
Δυτική Ελλάδα	213	7623	14443
Ελλάδα	7850	304797	577259
	1999		
Νομός Ηλείας	78	2887	5504
Δυτική Ελλάδα	214	7823	14901
Ελλάδα	8168	315575	597855
	2001		
Νομός Ηλείας	81	2938	5621
Δυτική Ελλάδα	231	8023	15327
	Δ 99/97		
Νομός Ηλείας	-1,3	1,7	1,7
Δυτική Ελλάδα	0,5	2,6	3,2
Ελλάδα	4,1	3,5	3,6
	Δ 01/99		

Νομός Ηλείας	3,8	1,8	2,1
Δυτική Ελλάδα	7,9	2,6	2,9
	% 1997		
Νομός Ηλείας			
% περιφέρειας	37,1	37,2	37,5
% χώρας	1,0	0,9	0,9
Δυτική Ελλάδα			
% χώρας	2,7	2,5	2,5
	% 1999		
Νομός Ηλείας			
% περιφέρειας	36,4	36,9	36,9
% χώρας	1,0	0,9	0,9
Δυτική Ελλάδα			
% χώρας	2,6	2,5	2,5
	% 2001		
Νομός Ηλείας			
% περιφέρειας	35,1	36,6	36,7

Πηγή : Ε.Ο.Τ., επεξεργασία ICAP Α.Ε.

Από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνονται τα εξής:

- Ø Το συνολικό δυναμικό των επίσημα καταγεγραμμένων τουριστικών καταλυμάτων του νομού Ηλείας παρέμεινε σχεδόν στάσιμο το 1999 σε σχέση με το 1997 (μεταβολή μονάδων 99/97: - 1,3 % και μεταβολή κλινών 99/97: - 1,7 %) . Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος , ο συνολικός αριθμός των μονάδων αυξήθηκε κατά 0,5 % και των

κλινών κατά 3,2 %. Επίσης, στο σύνολο της χώρας ο συνολικός αριθμός των μονάδων αυξήθηκε κατά 4,1 % και ο αριθμός των κλινών κατά 3,6 %. Παρατηρείται λοιπόν ότι ο ρυθμός αύξησης των κλινών στο νομό Ηλείας, όπως και στο νομό Αχαΐας, υστερεί κατά 50 % περίπου τόσο σε σχέση με την περιφέρεια όσο και με το σύνολο της χώρας για την περίοδο 1997 – 1999. Αντίθετα, την περίοδο 1999 – 2001, ο ρυθμός αύξησης των κλινών στον προαναφερόμενο νομό παρουσίασε μικρή βελτίωση (2,1 %) σε σχέση με την περίοδο 1997 – 1999.

- Ø Με βάση τα στοιχεία του 2001, ο νομός Ηλείας συγκεντρώνει το 35,1 % του συνολικού αριθμού των μονάδων και το 36,7 % των κλινών, ενώ το 1997 συγκέντρωνε το 37,1 % των μονάδων και το 37,5 % των κλινών της περιφέρειας. Έτσι, το 2001 παρατηρείται μικρή μείωση της ποσοστιαίας συμμετοχής του νομού Ηλείας στο συνολικό δυναμικό των τουριστικών καταλυμάτων της περιφέρειας, σε σχέση με το 1997. Όσον αφορά στο σύνολο της χώρας, με βάση τα στοιχεία του 1999, συγκεντρώνει το 1 % των μονάδων και το 0,9 % των κλινών, μερίδια τα οποία παρέμειναν τα ίδια σε σχέση με το 1997.
- Ø Το 2001, ο αριθμός των μονάδων έφτασε τις 81 και ο αριθμός των κλινών τις 5621, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 2,5 % και 3,9 % αντίστοιχα σε σχέση με το 1997. Σε επίπεδο περιφέρειας, η αντίστοιχη μεταβολή του αριθμού των κλινών ήταν κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερη.

Σχετικά με τα τουριστικά καταλύματα, από τον πίνακα 3 προκύπτουν τα εξής:

- Ø Σύμφωνα με στοιχεία του 2001, στο νομό Ηλείας υπάρχουν 81 μονάδες με 5621 κλίνες. Ειδικότερα υπάρχουν 74 μονάδες ξενοδοχείων με 4731 κλίνες, 4 μονάδες επιπλωμένων διαμερισμάτων με 147 κλίνες, 2 ξενοδοχεία και επιπλωμένα διαμερίσματα με 725 κλίνες και 1 παραδοσιακό κατάλυμα με 18 κλίνες. Έτσι, τα ξενοδοχεία συγκεντρώνουν το 84 % περίπου του συνολικού αριθμού κλινών, ενώ τα υπόλοιπα καταλύματα το 16% περίπου.
- Ø Ο συνολικός αριθμός κλινών των τουριστικών καταλυμάτων του νομού παρουσίασε αύξηση κατά 4% περίπου το 2001 σε σχέση με το 1997. ειδικότερα, αρκετά σημαντική αύξηση παρουσίασε η κατηγορία «ξενοδοχεία και επιπλωμένα διαμερίσματα» των οποίων ο αριθμός κλινών από 43 το 1997 έφτασε τις 725 το 2001. το γεγονός αυτό χαρακτηρίζεται ως ιδιαίτερα θετικό, μια και οφείλεται στον

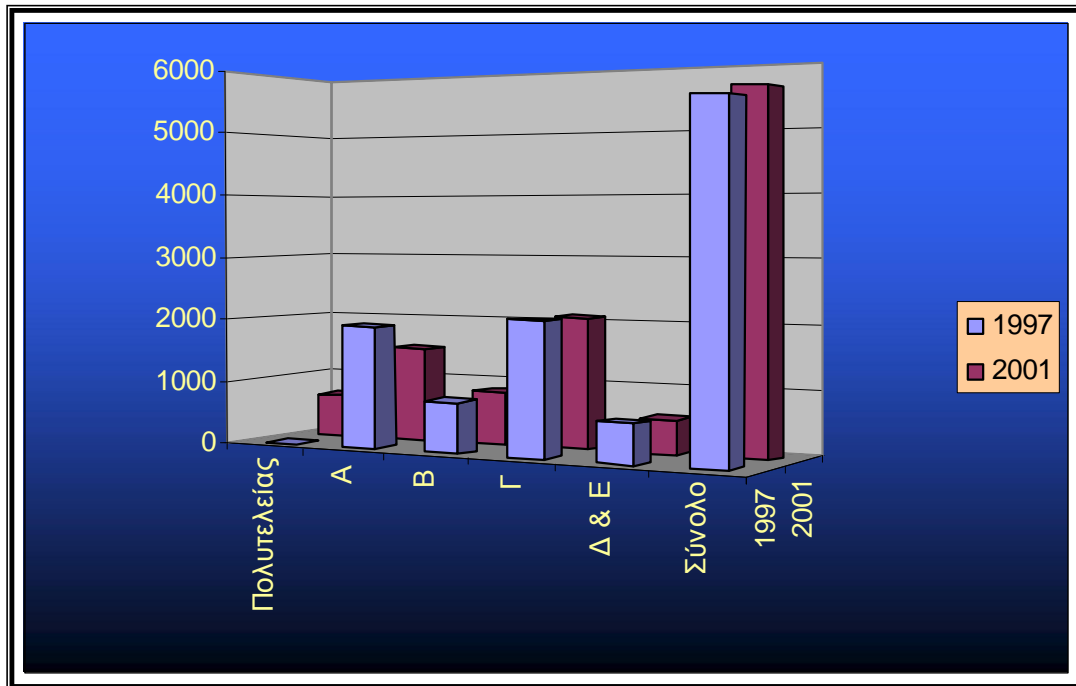
εμπλουτισμό της κατηγορίας αυτής με μια μονάδα πολυτελείας, συνολικής δυναμικότητας 665 κλινών.

- Ø Όσον αφορά στην κατανομή κλινών ανά κατηγορία, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001, τα τουριστικά καταστήματα πολυτελείας καταλαμβάνουν το 11,8%, της Α' τάξης το 26,7%, της Β' τάξης το 15,2%, της Γ' τάξης το 36,8% και της Δ & Ε τάξης το 9,6%. Παρατηρείται λοιπόν ένας προσανατολισμός του δυναμικού προς τα τουριστικά καταλύματα πολυτελείας Α και Β τάξης (54% περίπου).θα πρέπει να επισημανθεί ότι η προσθήκη σημαντικού αριθμού κλινών πολυτελείας το 2001 διαφοροποίησε ριζικά τη σύνθεση του δυναμικού του νομού σε σχέση με το 1997.

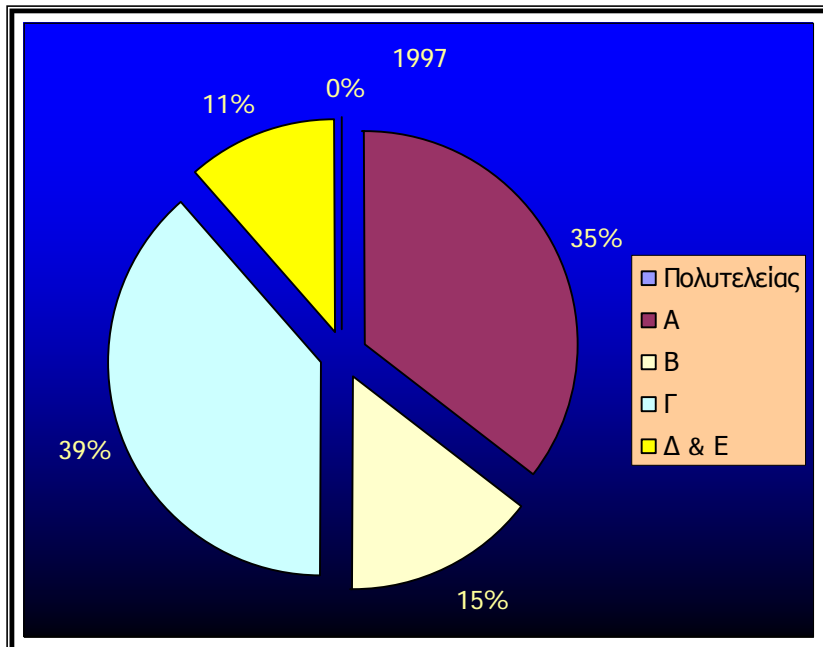
Πίνακας 3 : Εξέλιξη και κατανομή αριθμού κλινών τουριστικών καταλυμάτων νομού Ηλείας (1997 - 2001)

	1997		2001		Δ 01/99
<i>τάξη</i>	<i>Αρ. κλινών</i>	<i>%</i>	<i>Αρ. κλινών</i>	<i>%</i>	
Πολυτελείας	0	0,0	665	11,8	-
A	1919	35,5	1500	26,7	-21,8
B	792	14,6	852	15,2	7,6
Γ	2087	38,6	2066	36,8	-1,0
Δ & Ε	612	11,3	538	9,6	-12,1
<i>Σύνολο</i>	5410	100	5621	100	3,9

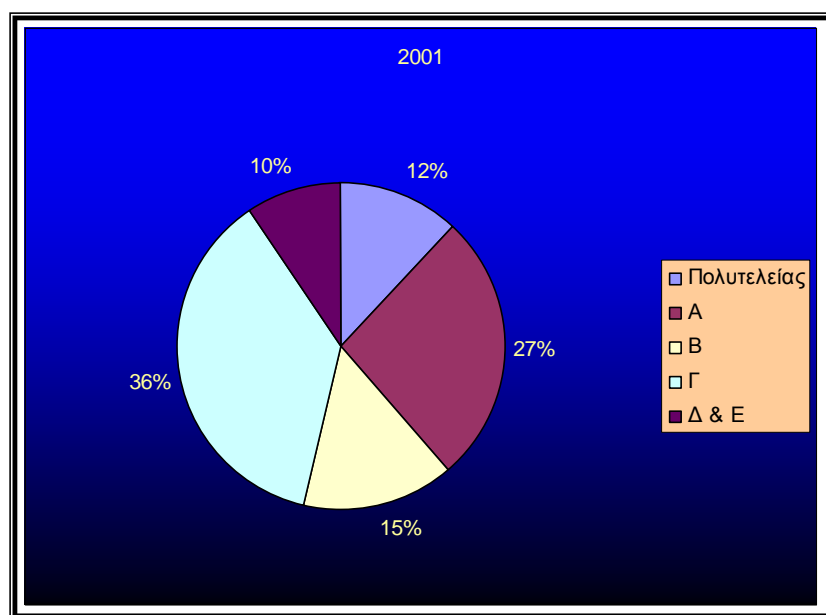
Διάγραμμα 1 : Εξέλιξη και κατανομή αριθμού κλινών τουριστικών καταλυμάτων νομού Ηλείας(1997-2001)



Διάγραμμα 2 : Κατανομή Κλινών Νομού Ηλείας ανά Κατηγορία Καταλύματος- 1997



Διάγραμμα 3 : Κατανομή Κλινών Νομού Ηλείας ανά Κατηγορία Καταλόματος- 2001



3.2.1.2 Πληρότητες ξενοδοχειακών καταλυμάτων

Στον πίνακα 4 που ακολουθεί παρουσιάζεται η μέση ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ηλείας και του συνόλου της Ελλάδας, για το χρονικό διάστημα 1997 – 1999. Με βάση τα στοιχεία του 1999 φαίνεται ότι η μέση ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων του νομού είναι χαμηλότερη (42,88%) υστερώντας κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες περίπου από το μέσο όρο του συνόλου της Ελλάδας (63,46%). Επίσης, η Ηλεία παρουσίασε μια θετική μεταβολή στην μέση ετήσια πληρότητα (Δ 01/97: 9,2%) κατά την περίοδο 1997 – 1999, η οποία ήταν υψηλότερη από την αντίστοιχη μεταβολή του συνόλου της Ελλάδας (Δ 01/97: 8,7%).

Πίνακας 4 : Μέση ετήσια πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων νομού Ηλείας και συνόλου Ελλάδας (1997 - 1999)

	1997	1999	Δ 99/97
Ηλεία	39,26	42,88	9,2
Σύνολο Ελλάδας	58,37	63,46	8,7

πηγή: Ε.Ο.Τ.

Οι μήνες όπου παρατηρείται μεγαλύτερη πληρότητα ξενοδοχειακών μονάδων, σύμφωνα με στοιχεία (1999) είναι ο Αύγουστος, ο Σεπτέμβριος και ο Ιούλιος, ενώ στις τελευταίες θέσεις βρίσκεται ο Δεκέμβριος και ο Ιανουάριος. Επίσης, οι μήνες Φεβρουάριος, Ιούνιος, Ιούλιος, Αύγουστος και Σεπτέμβριος εμφανίζουν τις σημαντικότερες μεταβολές στη μέση μηνιαία πληρότητα την περίοδο 1997 – 1999, παρουσιάζοντας αυξήσεις της τάξεως του 16,8%, 11,7%, 27,1%, 12,5% και 15,7% αντίστοιχα. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι συγκεκριμένες μεταβολές είναι κατά αρκετές ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες της χώρας.

Πίνακας 5 : Μέση μηνιαία πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων νομού Ηλείας και συνόλου Ελλάδας (1997 - 1999)

Μήνες	Ηλεία			Ελλάδα		
	1997	1999	Δ 99/97	1997	1999	Δ99/97
Ιανουάριος	16,59	17,68	6,9	29,63	31,28	5,6
Φεβρουάριος	18,83	22,00	16,8	32,03	33,82	5,6
Μάρτιος	27,19	28,23	3,8	30,37	31,08	2,3
Απρίλιος	35,23	35,02	-0,6	37,86	38,58	1,9
Μάιος	42,75	43,25	1,2	52,33	78,14	49,3
Ιούνιος	36,75	41,04	11,7	61,24	46,71	-23,7
Ιούλιος	44,69	56,80	27,1	74,00	82,73	11,8
Αύγουστος	59,03	66,43	12,5	88,06	91,11	3,5
Σεπτέμβριος	51,67	59,78	15,7	69,39	73,73	6,3
Οκτώβριος	34,19	34,20	0,0	47,62	52,93	11,2
Νοέμβριος	18,83	17,86	-5,2	30,80	32,76	6,4
Δεκέμβριος	24,94	17,97	-27,9	31,15	31,89	2,4

πηγή: Ε.Ο.Τ.

3.2.1.3 Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα τουριστικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της διεύθυνσης τουρισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος του νομού συμπληρώνεται και από τις λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι:

- § 23 τουριστικά γραφεία
- § 5 ΤΕΟΜ
- § 29 επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται πούλμαν
- § 3 επιχειρήσεις Ενοικιάσεως Αυτοκινήτων
- § 30 τουριστικά καταστήματα.

3.2.2 Νομός Αχαΐας

3.2.2.1 Περιγραφή Ξενοδοχειακής Υποδομής του Νομού

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ε.Ο.Τ. (2001), στο νομό Αχαΐας λειτουργούν 90 μονάδες με 3303 δωμάτια και 6290 κλίνες. Το ίδιο έτος, στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας λειτουργούσαν 231 ξενοδοχεία, με 8.023 δωμάτια και 15.327 κλίνες. Η συνολική τουριστική υποδομή του νομού σε τουριστικά καταλύματα, καταγράφεται στον πίνακα 5 . Επίσης στον ίδιο πίνακα, παρουσιάζονται συγκριτικά οι μεταβολές στο δυναμικό των τουριστικών καταλυμάτων (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) καθώς και το μερίδιο (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) σε επίπεδο περιφέρειας και χώρας για την περίοδο 1997 – 2001.

Πίνακας 5 : Εξέλιξη και ποσοστιαία συμμετοχή συνολικού δυναμικού τουριστικών καταλυμάτων νομού Ηλείας στην περιφέρεια και τη χώρα.

Έτος / μεταβολή / μερίδιο	μονάδες	δωμάτια	κλίνες
	1997		
Νομός Αχαΐας	79	3125	5919
Δυτική Ελλάδα	213	7623	14443

Ελλάδα	7850	304797	577259
	1999		
Νομός Αχαΐας	79	3175	6019
Δυτική Ελλάδα	214	7823	14901
Ελλάδα	8168	315575	597855
	2001		
Νομός Αχαΐας	90	3303	6290
Δυτική Ελλάδα	231	8023	15327
	Δ 99/97		
Νομός Αχαΐας	0	1,6	1,7
Δυτική Ελλάδα	0,5	2,6	3,2
Ελλάδα	4,1	3,5	3,6
	Δ 01/99		
Νομός Αχαΐας	13,9	4,0	4,5
Δυτική Ελλάδα	7,9	2,6	2,9
	% 1997		
Νομός Αχαΐας			
% περιφέρειας	37,1	41,0	41,0
% χώρας	1,0	0,9	0,9
Δυτική Ελλάδα			
% χώρας	2,7	2,5	2,5
	% 1999		

Νομός Αχαΐας			
% περιφέρειας	36,9	40,6	40,4
% χώρας	1,0	0,9	0,9
Δυτική Ελλάδα			
% χώρας	2,6	2,5	2,5
	% 2001		
Νομός Αχαΐας			
% περιφέρειας	38,9	41,1	41,04

Πηγή : Ε.Ο.Τ., επεξεργασία ICAP Α.Ε.

Από τον προηγούμενο πίνακα διαπιστώνονται τα εξής:

- Ø Το συνολικό δυναμικό των επίσημα καταγεγραμμένων τουριστικών καταλυμάτων του νομού Αχαΐας παρέμεινε σχεδόν στάσιμο το 1999 σε σχέση με το 1997 (μεταβολή μονάδων 99/97: - 0 % και μεταβολή κλινών 99/97: - 1,7 %) . Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος , ο συνολικός αριθμός των μονάδων αυξήθηκε κατά 0,5 % και των κλινών κατά 3,2 % . Επίσης, στο σύνολο της χώρας ο συνολικός αριθμός των μονάδων αυξήθηκε κατά 4,1 % και ο αριθμός των κλινών κατά 3,6 % . Παρατηρείται λοιπόν ότι ο ρυθμός αύξησης των κλινών στο νομό Αχαΐας, όπως και στο νομό Ηλείας, υστερεί κατά περίπου 50 % περίπου τόσο σε σχέση με την περιφέρεια όσο και με το σύνολο της χώρας για την περίοδο 1997 – 1999.
- Ø Με βάση τα στοιχεία του 2001, ο νομός Αχαΐας συγκεντρώνει το 39 % του συνολικού αριθμού των μονάδων και το 41 % των κλινών, ενώ το 1997 συγκέντρωνε το 37,1 % των μονάδων και το 41 % των κλινών της περιφέρειας.
- Ø Το 2001, ο αριθμός των μονάδων έφτασε τις 90 και ο αριθμός των κλινών τις 6290, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 13,9 % και 6,3 % αντίστοιχα σε σχέση με το 1997.

Σχετικά με τα τουριστικά καταλύματα, από τον πίνακα 6 προκύπτουν τα εξής:

- Ø Σύμφωνα με στοιχεία του 2001, στο νομό Αχαΐας υπάρχουν 90 μονάδες με 6290 κλίνες. Ειδικότερα υπάρχουν 74 μονάδες ξενοδοχείων με 5722 κλίνες, 1 motel με 156 κλίνες, 14 μονάδες επιπλωμένων διαμερισμάτων με 400 κλίνες, και 1 παραδοσιακό κατάλυμα με 12 κλίνες. Έτσι, τα ξενοδοχεία συγκεντρώνουν το 91 % περίπου του συνολικού αριθμού κλινών, ενώ τα υπόλοιπα καταλύματα το 9% περίπου.
- Ø Ο συνολικός αριθμός κλινών των τουριστικών καταλυμάτων του νομού παρουσίασε αύξηση κατά 6,3% περίπου το 2001 σε σχέση με το 1997. Όσον αφορά στην κατανομή κλινών ανά κατηγορία, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2001, τα τουριστικά καταστήματα Α΄ τάξης καταλαμβάνουν το 22,4%, το της Β΄ τάξης το 32,6%, της Γ΄ τάξης το 37,3%, και της Δ΄ και Ε΄ τάξης το 7,7%.

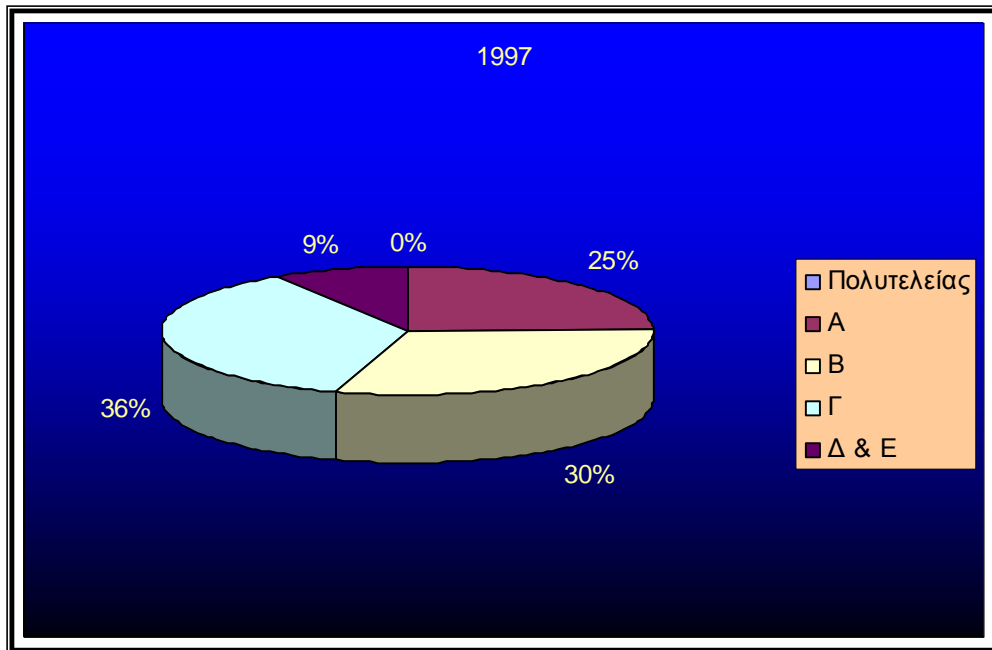
Πίνακας 6 : Εξέλιξη και κατανομή αριθμού κλινών τουριστικών καταλυμάτων νομού Αχαΐας (1997 - 2001)

	1997		2001		Δ 01/99
<i>Τάξη</i>	<i>Αρ. κλινών</i>	<i>%</i>	<i>Αρ. κλινών</i>	<i>%</i>	
Πολυτελείας	0	0,0	0	0	-
A	1459	24,6	1411	22,4	-3,3
B	1782	30,1	2050	32,6	15,0
Γ	2155	36,4	2346	37,3	8,9
Δ & Ε	523	8,8	483	7,7	-7,6
<i>Σύνολο</i>	5919	100	6290	100	6,3

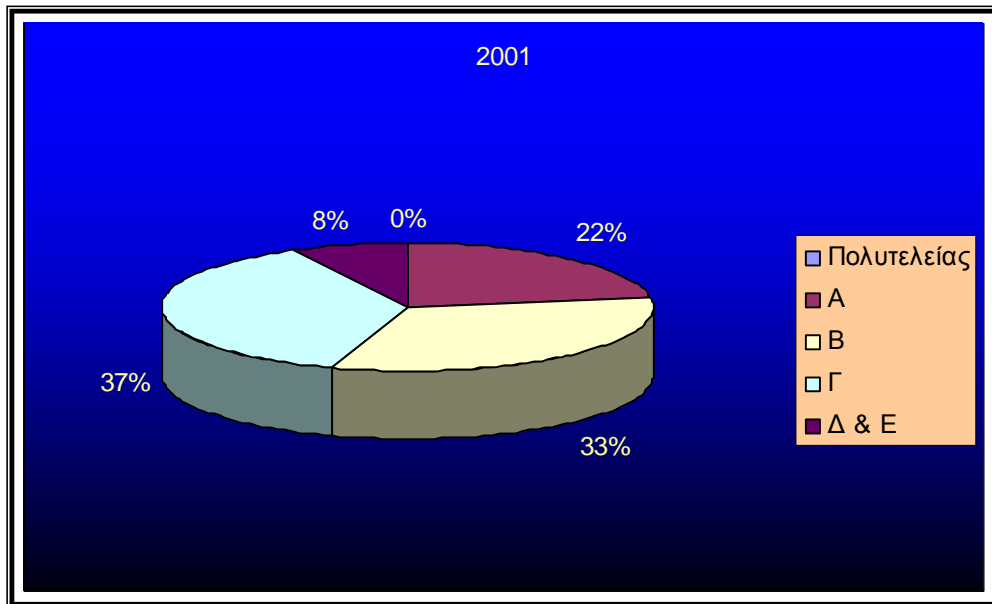
Πηγή : Ε.Ο.Τ., επεξεργασία ICAP Α.Ε.

Παρατηρείται λοιπόν ένας προσανατολισμός του δυναμικού προς τα τουριστικά καταλύματα πολυτελείας Α και Β τάξης (55% περίπου).

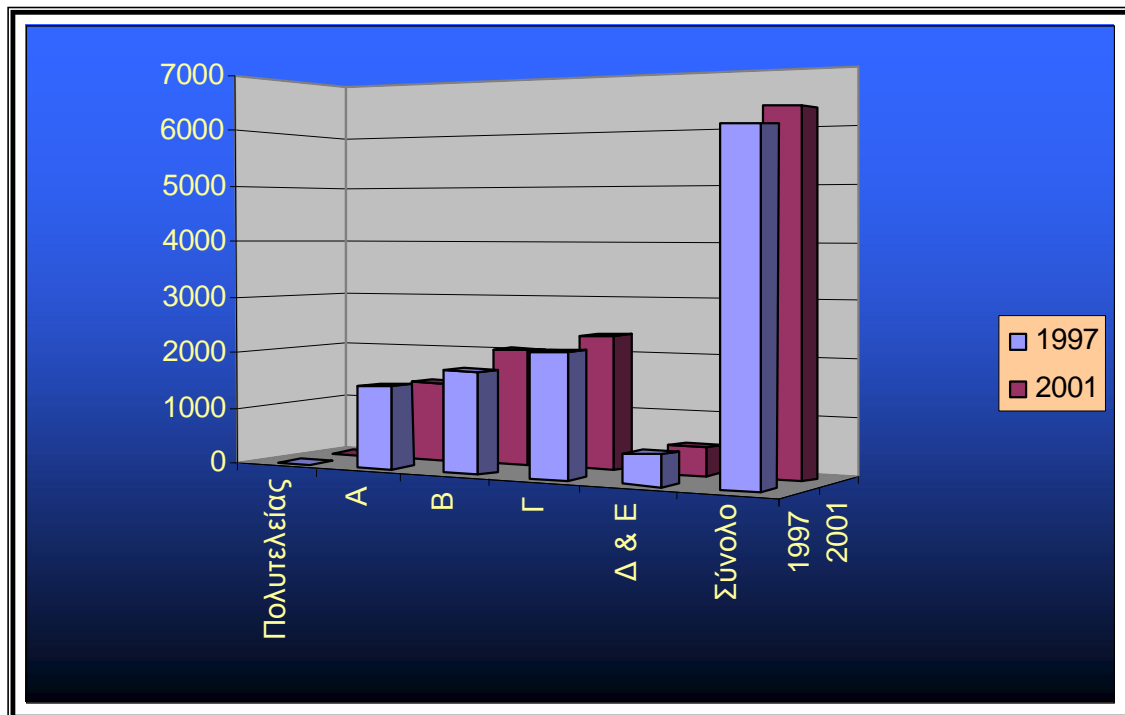
Διάγραμμα 4: Κατανομή Κλινών Νομού Αχαΐας ανά Κατηγορία Καταλύματος- 1997



Διάγραμμα 5 : Κατανομή Κλινών Νομού Αχαΐας ανά Κατηγορία Καταλύματος- 2001



Διάγραμμα 6: Εξέλιξη και κατανομή αριθμού κλινών τουριστικών καταλυμάτων νομού Αχαΐας (1997 - 2001)



3.2.2.2 Πληρότητες ξενοδοχειακών καταλυμάτων

Στον πίνακα 7 που ακολουθεί παρουσιάζεται η μέση ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Αχαΐας και του συνόλου της Ελλάδας, για το χρονικό διάστημα 1997 – 1999. Με βάση τα στοιχεία του 1999 φαίνεται ότι η μέση ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων του νομού είναι χαμηλότερη (52,07%) υστερώντας κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες περίπου από το μέσο όρο του συνόλου της Ελλάδας (63,46%).

Επίσης, η Αχαΐα παρουσίασε μια εντυπωσιακή θετική μεταβολή στην μέση ετήσια πληρότητα (Δ 01/97: 15,1%) κατά την περίοδο 1997 – 1999, η οποία ήταν σχεδόν διπλάσια από την αντίστοιχη μεταβολή του συνόλου της Ελλάδας (Δ 01/97: 8,7%).

Πίνακας 7 μέση ετήσια πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων νομού Αχαΐας και συνόλου Ελλάδας (1997 - 1999)

	1997	1999	Δ 99/97
Αχαΐα	45,25	52,07	15,1
Σύνολο Ελλάδας	58,37	63,46	8,7

πηγή: Ε.Ο.Τ.

Πίνακας 8. Μέση μηνιαία πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων νομού Αχαΐας και συνόλου Ελλάδας (1997 - 1999)

Μήνες	Αχαΐα			Ελλάδα		
	1997	1999	Δ 99/97	1997	1999	Δ99/97
Ιανουάριος	32,11	36,14	12,6	29,63	31,28	5,6
Φεβρουάριος	36,71	37,60	2,4	32,03	33,82	5,6
Μάρτιος	42,87	42,86	0,0	30,37	31,08	2,3
Απρίλιος	34,14	41,16	20,6	37,86	38,58	1,9
Μάιος	40,56	44,15	8,9	52,33	78,14	49,3
Ιούνιος	35,07	50,93	45,2	61,24	46,71	-23,7
Ιούλιος	60,36	70,61	17,0	74,00	82,73	11,8
Αύγουστος	68,83	85,74	24,6	88,06	91,11	3,5
Σεπτέμβριος	54,65	63,58	16,3	69,39	73,73	6,3
Οκτώβριος	34,41	39,21	13,9	47,62	52,93	11,2
Νοέμβριος	34,57	37,72	9,1	30,80	32,76	6,4
Δεκέμβριος	33,35	37,63	12,8	31,15	31,89	2,4

πηγή: Ε.Ο.Τ

Οι μήνες όπου παρατηρείται μεγαλύτερη πληρότητα ξενοδοχειακών μονάδων, σύμφωνα με στοιχεία (1999) είναι η περίοδο Μαρτίου - Σεπτεμβρίου

3.2.2.3 Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα τουριστικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της διεύθυνσης τουρισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος του νομού συμπληρώνεται και από τις λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι:

- § 86 τουριστικά γραφεία
- § 21 ΤΕΟΜ
- § 53 επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται πούλμαν
- § 7 επιχειρήσεις Ενοικιάσεως Αυτοκινήτων
- § 14 τουριστικά καταστήματα.

3.2.3 Νομός Αιτωλοακαρνανίας

3.2.3.1 Περιγραφή ξενοδοχειακής υποδομής του Νομού

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ε.Ο.Τ. (2001), στο νομό Αιτωλοακαρνανίας λειτουργούν 60 μονάδες με 1782 δωμάτια και 3482 κλίνες. Το ίδιο έτος, στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας λειτουργούσαν 231 ξενοδοχεία, με 8.023 δωμάτια και 15.327 κλίνες. Η συνολική τουριστική υποδομή του νομού σε τουριστικά καταλύματα, καταγράφεται στον πίνακα 9. Επίσης στον ίδιο πίνακα, παρουσιάζονται συγκριτικά οι μεταβολές στο δυναμικό των τουριστικών καταλυμάτων (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) καθώς και το μερίδιο (μονάδες, δωμάτια, κλίνες) σε επίπεδο περιφέρειας και χώρας για την περίοδο 1997 – 2001.

Πίνακας 9 : Εξέλιξη και ποσοστιαία συμμετοχή συνολικού δυναμικού τουριστικών καταλυμάτων νομού Αιτωλοακαρνανίας στην περιφέρεια και τη χώρα.

Έτος / μεταβολή / μερίδιο	μονάδες	δωμάτια	κλίνες
	1997		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	55	1659	3114

Δυτική Ελλάδα	213	7623	14443
Ελλάδα	7850	304797	577259
	1999		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	57	1761	3378
Δυτική Ελλάδα	214	7823	14901
Ελλάδα	8168	315575	597855
	2001		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	60	1782	3416
Δυτική Ελλάδα	231	8023	15327
	Δ 99/97		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	3,6	6,1	8,5
Δυτική Ελλάδα	0,5	2,6	3,2
Ελλάδα	4,1	3,5	3,6
	Δ 01/99		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας	5,3	1,2	1,1
Δυτική Ελλάδα	7,9	2,6	2,9
	% 1997		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας			
% περιφέρειας	37,1	41,0	41,0
% χώρας	1,0	0,9	0,9
Δυτική Ελλάδα			
% χώρας	2,7	2,5	2,5

	% 1999		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας			
% περιφέρειας	36,9	40,6	40,4
% χώρας	1,0	0,9	0,9
Δυτική Ελλάδα			
% χώρας	2,6	2,5	2,5
	% 2001		
Νομός Αιτωλοακαρνανίας			
% περιφέρειας	38,9	41,1	41,04

Πηγή : Ε.Ο.Τ.

Από τον ανωτέρω πίνακα διαπιστώνονται τα εξής:

- Ø Το συνολικό δυναμικό των επίσημα καταγεγραμμένων τουριστικών καταλυμάτων του νομού Αιτωλοακαρνανίας παρουσίασε μικρή αλλά ωστόσο θετική μεταβολή το 1999 σε σχέση με το 1997 (μεταβολή μονάδων 99/97: - 3,6 % και μεταβολή κλινών 99/97: - 8,5 %) . Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος , ο συνολικός αριθμός των μονάδων αυξήθηκε κατά 0,5 % και των κλινών κατά 3,2 % . Επίσης, στο σύνολο της χώρας ο συνολικός αριθμός των μονάδων αυξήθηκε κατά 4,1 % και ο αριθμός των κλινών κατά 3,6 % . Παρατηρείται λοιπόν ότι ο ρυθμός αύξησης των κλινών στο νομό Αιτωλοακαρνανίας είναι πολλαπλάσιος σε σχέση με την περιφέρεια όσο και με το σύνολο της χώρας για την περίοδο 1997 – 1999 . Το συγκεκριμένο φαινόμενο μοιάζει να υποχωρεί για την περίοδο 1999 – 2001 .
- Ø Με βάση τα στοιχεία του 2001, ο νομός Αιτωλοακαρνανίας συγκεντρώνει το 26 % του συνολικού αριθμού των μονάδων και το 22,3 % των κλινών, ενώ το 1997 συγκέντρωνε το 25,8 % των μονάδων και το 21,6 % των κλινών της περιφέρειας.

∅ Το 2001, ο αριθμός των μονάδων έφτασε τις 60 και ο αριθμός των κλινών τις 3416, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 9,1 % και 9,6 % αντίστοιχα σε σχέση με το 1997.

Σχετικά με τα τουριστικά καταλύματα, από τον πίνακα 10 προκύπτουν τα εξής:

∅ Ο συνολικός αριθμός κλινών των τουριστικών καταλυμάτων του νομού παρουσίασε αύξηση κατά 7% περίπου σε σχέση με το 1997.

∅ Σύμφωνα με στοιχεία του 2001, στο νομό Αιτωλοακαρνανία υπάρχουν 60 μονάδες με 3416 κλίνες. Παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει μονάδα πολυτελείας και η κατανομή των τάξεων ποσοστιαία έχει ως εξής:

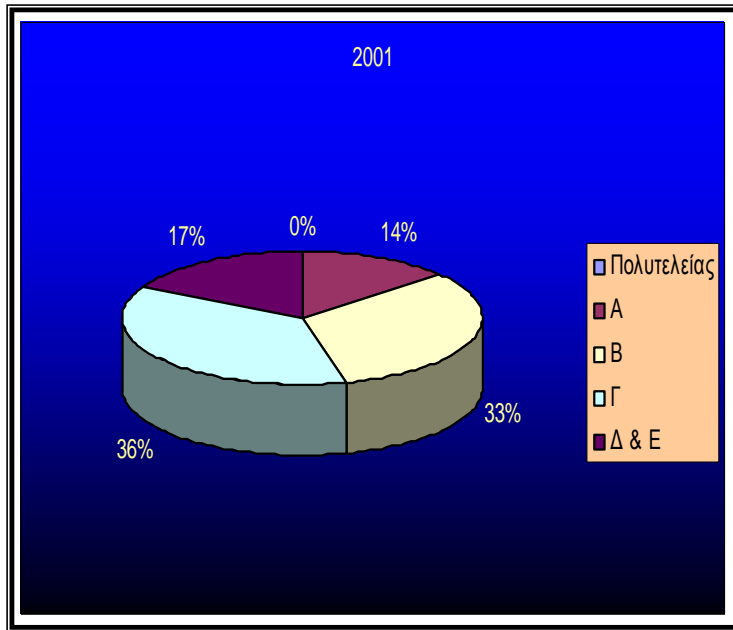
Πίνακας 10 : Εξέλιξη και κατανομή αριθμού κλινών τουριστικών καταλυμάτων νομού Αιτωλοακαρνανίας (1997 - 2001)

	1997		2001		Δ 01/99
<i>Τάξη</i>	<i>Αρ. κλινών</i>	<i>%</i>	<i>Αρ. κλινών</i>	<i>%</i>	
Πολυτελείας	0	0,0	0	0	-
A	208	6,7	463	13,6	122,6
B	1063	34,1	112	32,6	4,6
Γ	1258	40,4	1255	36,7	-0,2
Δ & Ε	585	18,8	586	17,2	0,2
<i>Σύνολο</i>	3114	100	3416	100	9,7

Πηγή : Ε.Ο.Τ

Διάγραμμα 7 : Ποσοστιαία Κατανομή κλινών ανά Κατηγορία Καταλύματος

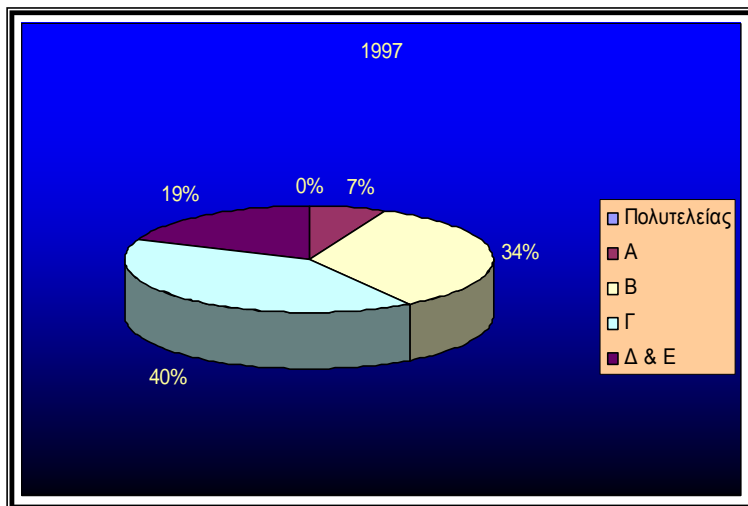
Αιτωλοακαρνανία - 2001



	2001 %
Πολυτελείας	0
Α	16,6
Β	32,6
Γ	36,7
Δ & Ε	17,2

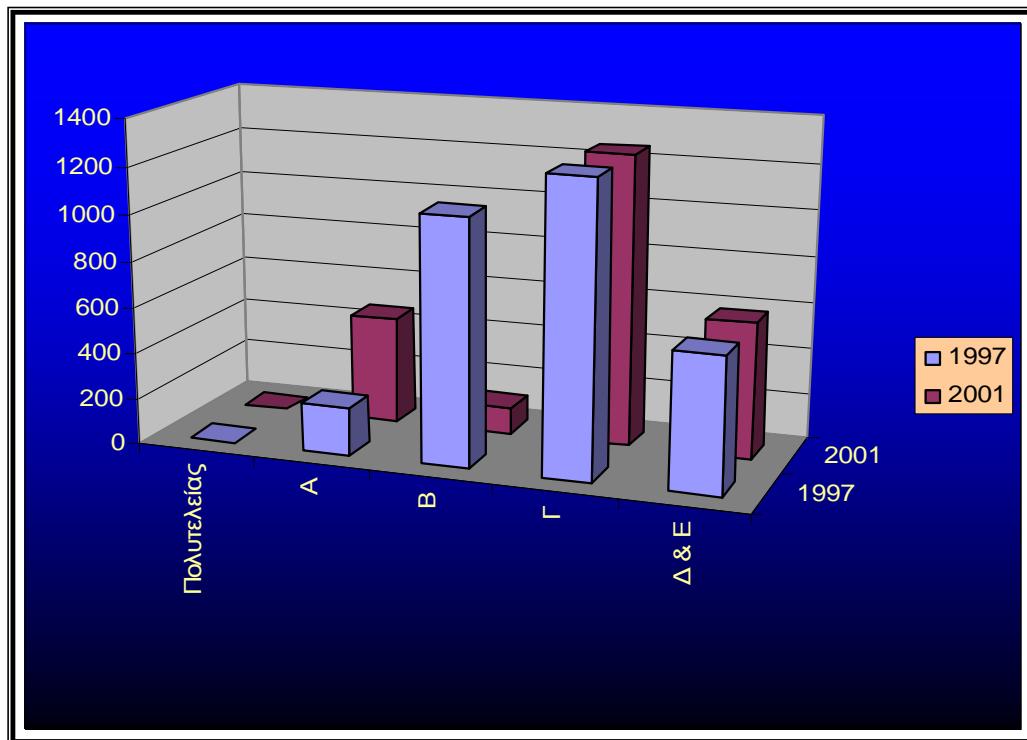
Διάγραμμα 8: Ποσοστιαία Κατανομή κλινών ανά Κατηγορία Καταλύματος

Αιτωλοακαρνανία - 1997



	1997 %
Πολυτελείας	0
Α	6,7
Β	34,1
Γ	40,4
Δ & Ε	18,8

Διάγραμμα 9: Εξέλιξη και κατανομή αριθμού κλινών τουριστικών καταλυμάτων νομού Αχαΐας (1997 - 2001)



3.2.3.2 Πληρότητες ξενοδοχειακών καταλυμάτων

Στον πίνακα 12 που ακολουθεί παρουσιάζεται η μέση ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Αιτωλοακαρνανίας και του συνόλου της Ελλάδας, για το χρονικό διάστημα 1997 – 1999. Με βάση τα στοιχεία του 1999 φαίνεται ότι η μέση ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων του νομού είναι η χαμηλότερη (36,37%) υστερώντας κατά 27 ποσοστιαίες μονάδες περίπου από το μέσο όρο του συνόλου της Ελλάδας (63,46%).

Επίσης, η Αιτωλοακαρνανία παρουσίασε μικρότερη μεταβολή στην μέση ετήσια πληρότητα (Δ 01/97: 4,8%) κατά την περίοδο 1997 – 1999, από από την αντίστοιχη μεταβολή του συνόλου της Ελλάδας (Δ 01/97: 8,7%).

Πίνακας 12 : Μέση ετήσια πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων νομού Ηλείας, κύριων προορισμών και συνόλου Ελλάδας (1997 - 1999)

1997	1999	Δ 99/97

Αιτωλοακαρνανία	34,71	36,37	4,8
Δωδεκάνησα	79,00	86,65	9,7
Ιόνια	66,15	76,43	15,5
Κυκλάδες	52,33	54,72	4,6
Κρήτη	72,24	82,27	13,9
Σύνολο Ελλάδας	58,37	63,46	8,7

πηγή: Ε.Ο.Τ.

Πίνακας 13 : Μέση μηνιαία πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων νομού Αιτωλοακαρνανία και συνόλου Ελλάδας (1997 - 1999)

Μήνες	Αιτωλοακαρνανία			Ελλάδα		
	1997	1999	Δ 99/97	1997	1999	Δ99/97
Ιανουάριος	29,58	26,74	-9,6	29,63	31,28	5,6
Φεβρουάριος	28,02	28,16	0,5	32,03	33,82	5,6
Μάρτιος	32,73	31,57	-3,5	30,37	31,08	2,3
Απρίλιος	38,21	33,03	-13,6	37,86	38,58	1,9
Μάιος	36,09	42,76	18,5	52,33	78,14	49,3
Ιούνιος	32,87	32,12	-2,3	61,24	46,71	-23,7
Ιούλιος	35,11	36,43	3,8	74,00	82,73	11,8
Αύγουστος	44,04	50,27	14,1	88,06	91,11	3,5
Σεπτέμβριος	36,67	38,47	4,9	69,39	73,73	6,3
Οκτώβριος	34,03	39,98	17,5	47,62	52,93	11,2
Νοέμβριος	32,21	34,08	5,8	30,80	32,76	6,4
Δεκέμβριος	28,31	39,35	28,4	31,15	31,89	2,4

πηγή: Ε.Ο.Τ.

Οι μήνες όπου παρατηρείται μεγαλύτερη πληρότητα ξενοδοχειακών μονάδων, σύμφωνα με στοιχεία (1999) είναι ο Αύγουστος (50,27%) και ο Φεβρουάριος (42,76%).

3.2.3.3 Αριθμός επιχειρήσεων ανά τομέα τουριστικής δραστηριότητας

Σύμφωνα με τα στοιχεία της διεύθυνσης τουρισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος του νομού συμπληρώνεται και από τις λοιπές τουριστικές επιχειρήσεις οι οποίες είναι:

- § 26 τουριστικά γραφεία
- § 16 ΤΕΟΜ
- § 16 επιχειρήσεις που εκμεταλλεύονται πούλμαν
- § 2 επιχειρήσεις Ενοικίασεως Αυτοκινήτων
- § 13 τουριστικά καταστήματα.

3.3 Αριθμητικές Μεταβολές Τουριστικών Ρευμάτων σε Βασικές Πύλες Εισόδου – Εισερχόμενος τουρισμός

Βασικές πύλες εισόδου τουριστών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος είναι το Αεροδρόμιο του Αράξου και το Λιμάνι της Πάτρας.

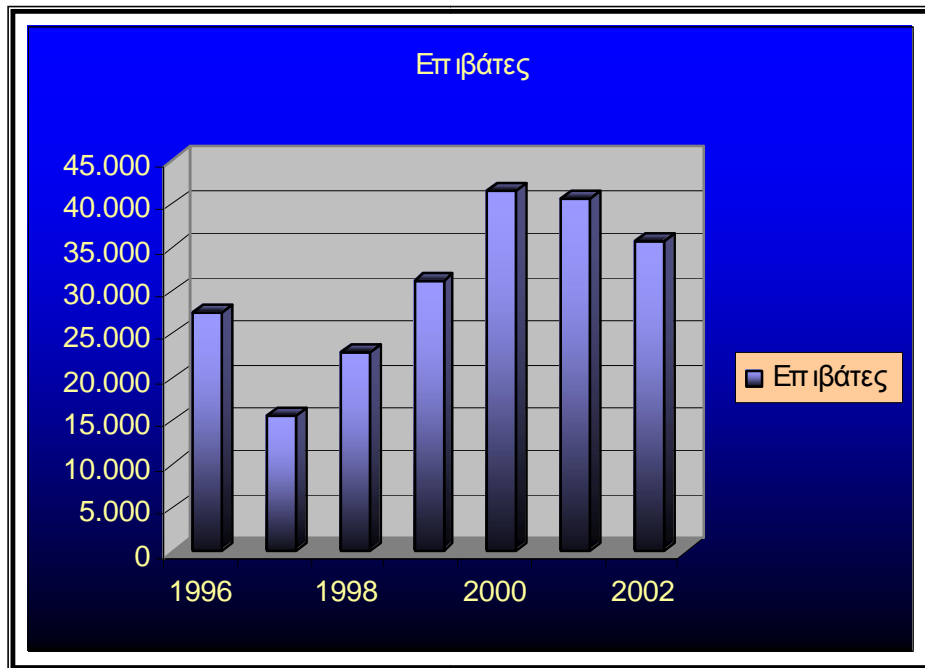
3.3.1 Αεροδρόμιο Αράξου

Σύμφωνα με τον Ε.Ο.Τ. και την Ο.Α. το αεροδρόμιο δέχτηκε το 1999 31.111 τουρίστες σε αντίθεση με το 1996 που δέχθηκε 27.546, μια αύξηση δηλαδή περίπου 13%.

Αν λάβουμε υπόψη όμως και τα στοιχεία της Ο.Α. τότε θα διαπιστώσουμε ότι το 2001 και την περίοδο Απρίλιος-Οκτώβριος ο Άραξος υποδέχτηκε 40.745 άτομα που σε σχέση με το 1999 δίνει μια αύξηση της τάξης του 31% περίπου όπως βλέπουμε και στο σχήμα που ακολουθεί.

Αντίστοιχα όμως σύμφωνα με τελευταίες αναφορές για το 2002, παρατηρούμε μια εντυπωσιακή πτώση σε σχέση με το έτος 2001 της τάξεως του 12,5%, με αφίξεις που αγγίζουν τους 35 673 τουρίστες.

Σχήμα 1: Μεταβολή Μετακινούμενων στον Αερολιμένα Αράξου 1996-2002



(πηγή: Ε.Ο.Τ. & Ο.Α.)

3.3.1.2 Προφίλ Μετακινούμενων

Σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία της Ολυμπιακής Αεροπορίας στο Αεροδρόμιο του Αράξου δείχνουν ιδιαίτερη προτίμηση οι Γερμανοί, ακολουθούν οι Γάλλοι και με χαμηλότερο ποσοστό οι Τσέχοι, Αυστριακοί και οι Βέλγοι. Ειδικότερα:

Σχήμα 2 : Προφίλ Μετακινούμενων στο Αεροδρόμιο του Αράξου για το Έτος 2001

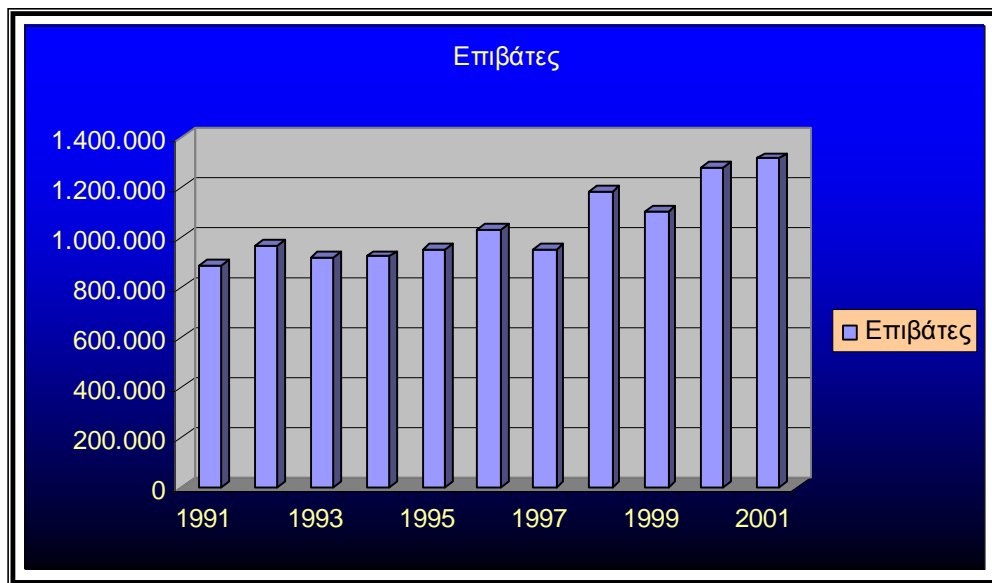


(πηγή Ο.Α.)

3.3.2 Λιμένας Πατρών

Από το 1991 έως το 1998 υπάρχει μια θετική μεταβολή στην κίνηση επιβατών της τάξης του 33% περίπου που μεταφράζεται σε 293.696 παραπάνω επιβάτες στις αφίξεις. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι για το έτος 2001 μετακινήθηκαν συνολικά (αφίξεις-αναχωρήσεις) 1.315.019 επιβάτες.

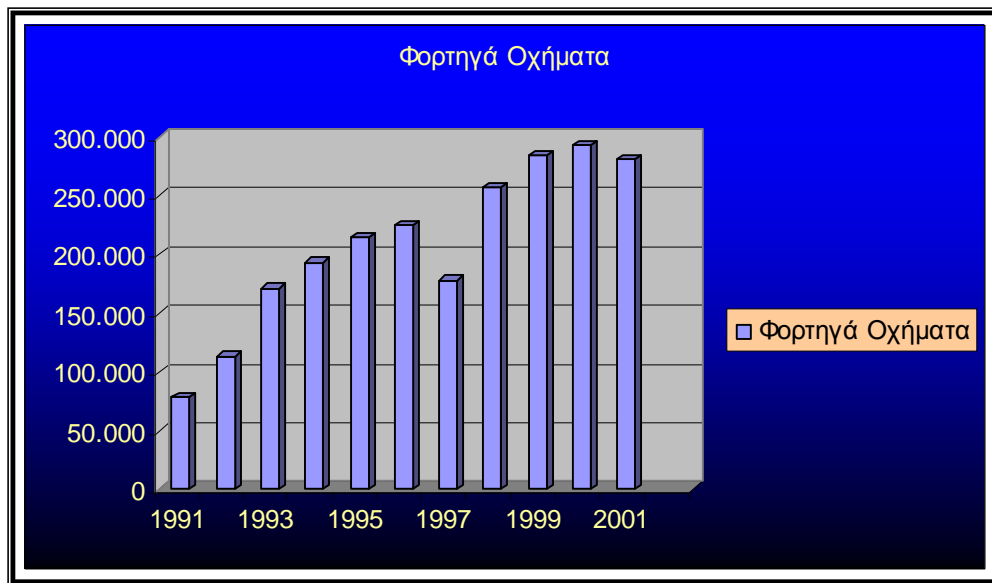
Σχήμα 3 : Μεταβολή σε αφίξεις – αναχωρήσεις επιβατών στον λιμένα Πατρών (1991 - 2001)



(Πηγή Ο.Λ.Π. 2002)

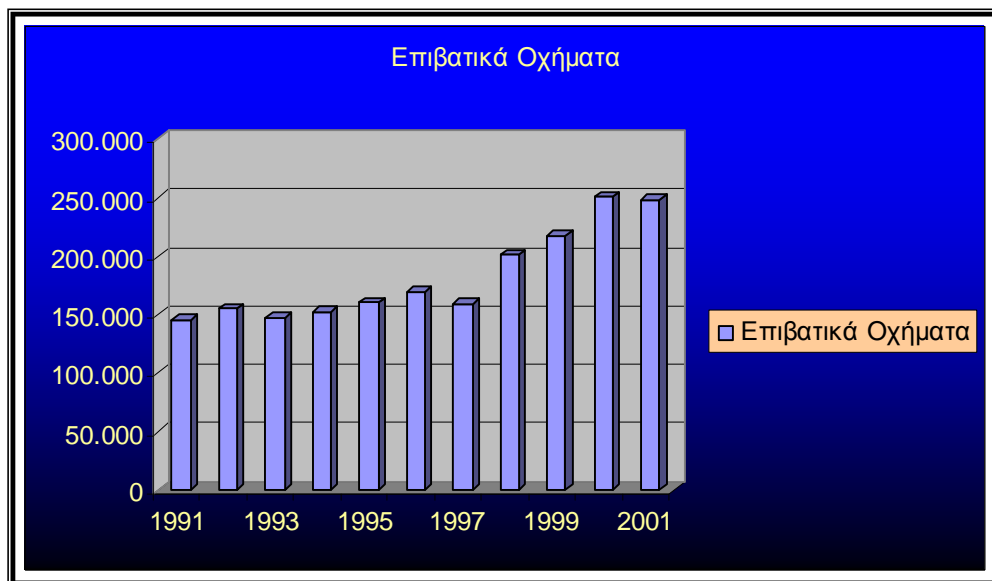
Στο ίδιο χρονικό διάστημα υπάρχει και μια αξιοσημείωτη θετική μεταβολή σε μετακινήσεις επιβατικών και φορτηγών οχημάτων. Ειδικότερα για το έτος 2001 μετακινήθηκαν περίπου 280,689 φορτηγά και αντίστοιχα 248,309 επιβατικά οχήματα.

Σχήμα 4 : Μεταβολή φορτηγών οχημάτων στον λιμένα Πατρών (1991 - 2001)



(Πηγή Ο.Λ.Π. 2002)

Σχήμα 5 : Μεταβολή επιβατικών οχημάτων στον λιμένα Πατρών (1991 - 2001)



(Πηγή Ο.Λ.Π. 2002)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μέσω της συμμετοχής της σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις και σε εθνικές εκθέσεις τουριστικού ενδιαφέροντος, αλλά και με την πρόταση και υλοποίηση έργων – προγραμμάτων, επιδιώκει την τουριστική προβολή κατά ενιαίο τρόπο των τουριστικών δυνατοτήτων και προοπτικών των νομών, την προσέλκυση του ενδιαφέροντος των επισκεπτών αλλά και των επαγγελματιών του τουρισμού.

4.1 Συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος σε Διεθνείς και Εθνικές Τουριστικές Εκθέσεις

Η Τουριστική ανάπτυξη των Νομών Αχαΐας, Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας σύμφωνα με τις ελληνικές τουριστικές στατιστικές υπολείπεται σημαντικά άλλων ανάλογων περιοχών της χώρας. Μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις σχετικών συγκρίσεων οι ανωτέρω νομοί φαίνονται να υπερτερούν σε φυσικό περιβάλλον, μήκος και χαρακτηριστικά παραλίων, καθώς και σε μοναδικά αρχαιολογικά, ιστορικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά.

Η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε Διεθνείς και Εθνικές Τουριστικές Εκθέσεις περιελάμβανε τα ακόλουθα υποέργα : Αγορά Περιπτέρου για την συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε εκθέσεις του Εσωτερικού, Παραγωγή εντύπων τουριστικού ενδιαφέροντος για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, Συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε Εκθέσεις Εσωτερικού και Εξωτερικού.

Αναλυτικά, η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε τουριστικές εκθέσεις εσωτερικού, εξωτερικού στόχο έχει την τουριστική και γενικότερη προβολή των τριών νομών Αχαΐας, Ηλείας, Αιτωλοακαρνανίας κατά ενιαίο τρόπο.

Μέσα από τον κοινό χώρο του περιπτέρου κάθε ένας από τους τρεις νομούς θα έχει την δυνατότητα να παρουσιάσει τα δικά του τουριστικά προϊόντα και να αναδείξει τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά του.

Σκοπός είναι η προβολή και προώθηση_ των εναλλακτικών μορφών τουρισμού όπως ορεινός τουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, τουρισμός που σχετίζεται με την αναψυχή μέσω αθλητικών δραστηριοτήτων, συνεδριακός, οικολογικός, θρησκευτικός τουρισμός, του γενικού τουριστικού προϊόντος και της προβολής τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

Η συμμετοχή αφορά τις παρακάτω τουριστικές εκθέσεις :

α/α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΚΘΕΣΗΣ	ΤΟΠΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗΣ
1	Διεθνή Έκθεση BIT 2003	ΜΙΛΑΝΟ	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2003
2	Διεθνή Έκθεση ITB 2003	ΒΕΡΟΛΙΝΟ	ΜΑΡΤΙΟΣ 2003
3	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ 2003	ΑΘΗΝΑ	ΜΑΙΟΣ 2003
4	ΦΙΛΟΞΕΝΕΙΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2003

Ειδικότερα :

- Συμμετοχή στην Διεθνή Έκθεση BIT 2003 που θα πραγματοποιηθεί τον Φεβρουάριο του 2003 στο Μιλάνο
- στην Διεθνή Έκθεση ITB Berlin που θα πραγματοποιηθεί τον Μάρτιο του 2003 στο Βερολίνο
- Συμμετοχή με ενιαίο περίπτερο στην έκθεση «ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ 2003» που διεξάγεται τον Μάιο του 2003 στην Αθήνα.
- Συμμετοχή με ενιαίο περίπτερο στην έκθεση «ΦΙΛΟΞΕΝΕΙΑ 2003» που διεξάγεται τον Νοέμβριο του 2003 στην Θεσσαλονίκη

Πρόκειται για εκθέσεις ιδιαίτερου τουριστικού ενδιαφέροντος που συγκαταλέγονται μεταξύ των σημαντικότερων επαγγελματικών εκθέσεων τουρισμού με πλούσιο πρόγραμμα παράλληλων εκδηλώσεων όπως συζητήσεις, touristic forum (TEF) , συνεντεύξεις τύπου, δεξιώσεις, εκδηλώσεις απονομής βραβείων και επιπλέον εκδηλώσεις και παρουσιάσεις.

Ειδικότερα :

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ

1. “ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΑΝΟΡΑΜΑ” ΓΕΝΙΚΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Μια ιδιαίτερα σημαντική τουριστική έκθεση για την ευρύτερη προβολή των αξιοθέατων και της υποδομής για φιλοξενία Ελλήνων και ξένων τουριστών των τριών Νομών της Δυτικής Ελλάδος, διοργανώνεται κάθε χρόνο από τον Όμιλο Καλοφωλιά ΑΕ και από την Οικονομική Εφημερίδα ΕΞΙΠΡΕΣ, στην Αθήνα.

Οι άξονες γύρω από τους οποίους ασχολείται η Έκθεση είναι:

- § Εσωτερικός, εισερχόμενος και εξερχόμενος Τουρισμός.
- § Πολιτισμός και Τουρισμός.
- § Θεματικός Τουρισμός.
- § Ποιότητα και Τουρισμός.

Προσέλκυση νέων διεθνών συμμετοχών.

Στην έκθεση συμμετέχουν:

§ Φορείς από την Ελλάδα.

(Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Περιφέρειες, Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις, Νομαρχιακές Επιτροπές Τουρισμού, Αναπτυξιακές Επιχειρήσεις, Δήμοι/Κοινότητες, Ενώσεις Ξενοδόχων, Επαγγελματικού Σύνδεσμοι).

§ Εθνικοί οργανισμοί τουρισμού, τουριστικοί φορείς και επιχειρήσεις του εξωτερικού

§ Πολιτιστικοί φορείς

§ Επιχειρήσεις διαμονής.

(Ξενοδοχειακές αλυσίδες, Ξενοδοχεία, Κέντρα θαλασσοθεραπείας, Ενοικιαζόμενα καταλύματα, Camping, Επιχειρήσεις Time-Sharing).

§ Τουριστικά γραφεία

(Τουριστικά – Ταξιδιωτικά Γραφεία με προγράμματα εσωτερικού εξερχόμενου και εισερχόμενου τουρισμού, Tour Operators, Γραφεία Εναλλακτικών Μορφών Τουρισμού).

§ Μεταφορικές εταιρείες

(Αεροπορικές Εταιρείες, Ελληνικές και Ξένες, Ακτοπλοϊκές εταιρείες, ενοικιάσεις αυτοκινήτων).

§ Άλλες κατηγορίες

Εκδόσεις – Τουριστικός Τύπος, Ηλεκτρονική Ενημέρωση, Τουριστική Εκπαίδευση, Θεματικά Πάρκα,

Συστήματα κρατήσεων, Υπηρεσίες Διαδικτύου, Ειδικοί Εξοπλισμοί Διακοπών.

Στατιστικά στοιχεία από Τουριστικό Πανόραμα 2001

• Μικτός χώρος 14.700 m²

• Περίπτερα 285,

• Εκθέτες – Συνεκθέτες 520

• *Επισκέπτες: Επαγγελματίες και ευρύ κοινό 30.500*

• Επαγγελματίες επισκέπτες 8.940

Επισκέπτες – Σπουδαστές τουρ. Επαγγελμάτων 650

2. Διεθνής Έκθεση Τουρισμού –PHILOXENIA

Η PHILOXENIA είναι η μεγαλύτερη έκθεση Τουρισμού στη Νοτιοανατολική Ευρώπη και μια από τις μεγαλύτερες στην Ανατολική Μεσόγειο. Πραγματοποιείται κάθε χρόνο το Νοέμβριο.

Ο εκθεσιακός χώρος βρίσκεται στο κέντρο της Θεσσαλονίκης. Σε έκταση 180 στρεμμάτων, η στεγασμένη επιφάνειά του καλύπτει 48780 τμ. Συνολικά, κατά τη διάρκεια του 1999 και στον εκθεσιακό χώρο της Θεσσαλονίκης, η HELEXPO AE εξυπηρέτησε 7.832 εκθέτες και 512.045 επισκέπτες.

Η Διεθνής Έκθεση Τουρισμού –PHILOXENIA- την οποία διοργανώνει η HELEXPO, όχι μόνο προβάλλει, αλλά και επιδιώκει τη συνεχή ανάπτυξη του ελληνικού τουρισμού. Η PHILOXENIA, αποτελεί έναν από τους κύριους άξονες στήριξης, ανάπτυξης και προώθησης της εθνικής τουριστικής πολιτικής και συμβάλει τα μέγιστα όσον αφορά στην ενίσχυση των εμπλεκόμενων με του τουρισμό φορέων. Οι εκθέτες προέρχονται από όλο το φάσμα της τουριστικής βιομηχανίας. Συγκεκριμένα **συμμετέχουν** κρατικοί οργανισμοί τουρισμού,

κρατικές και ιδιωτικές εταιρίες αερομεταφορών, ναυτιλιακές εταιρείες, πρακτορεία τουρισμού, ξενοδοχεία, επιχειρήσεις ξενοδοχειακού εξοπλισμού

Την έκθεση **επισκέπτονται** Έλληνες και ξένοι tour operators. Οι χώρες προέλευσης των ξένων εμπορικών επισκεπτών είναι από την Βαλκανική, τις παραδοσιακές αγορές της δυτικής και κεντρικής Ευρώπης, αλλά και από την Τουρκία και το Ισραήλ. Τις δύο πρώτες ημέρες λειτουργία της, η PHILOXENIA απευθύνεται αποκλειστικά στους εμπορικούς επισκέπτες, προκειμένου να πραγματοποιήσουν απρόσκοπτα τις επιχειρηματικές τους επαφές, ενώ τις επόμενες ημέρες είναι ανοιχτή και για τους απλούς επισκέπτες προκειμένου να ενημερωθούν για προγράμματα διακοπών και αναψυχής.

Στην 17^η PHILOXENIA 2001 οι έλληνες εκθέτες ήταν 512, οι ξένοι εκθέτες ήταν 153, φιλοξενήθηκαν σε 10.350 τ.μ. εκθετήριο χώρο, οι Εμπορικοί Επισκέπτες, οι Ειδικοί Επισκέπτες, οι Απλοί Επισκέπτες και οι Ομαδικές Επισκέψεις ήταν 12.465.

ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

3. ΔΙΕΘΝΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ITB) ΒΕΡΟΛΙΝΟ

Η έκθεση ITB είναι η μεγαλύτερη επαγγελματική τουριστική εκδήλωση στον κόσμο και πραγματοποιείται από το 1966 στην Γερμανία.

Στην έκθεση ITB 2001 συμμετείχαν 10.136 εκθέτες από 181 κράτη και κάλυψαν μικτή επιφάνεια 153.000 τμ., ενώ οι επισκέπτες της έκθεσης ήταν 123.934 άτομα από τους οποίους οι 60.000 ήταν επαγγελματίες επισκέπτες, εκπρόσωποι των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης 6.500 από 98 κράτη και περιοχές..

Η έκθεση χαρακτηρίζεται από πλούσιο πρόγραμμα παράλληλων εκδηλώσεων, όπως συζητήσεις Touristic Forum (TEF), συνεντεύξεις τύπου, δεξιώσεις, εκδηλώσεις απονομής βραβείων και επιπλέον εκδηλώσεις και παρουσιάσεις.

Σκοπός της έκθεσης είναι να προβληθεί η τουριστική Ελλάδα με τα όμορφα εναλλασσόμενα τοπία, τις καθαρές θάλασσες και την μοναδικότητα των ελληνικών μνημείων, η πολιτιστική κληρονομιά, η ελληνική φιλοξενία.

Στην έκθεση που πραγματοποιήθηκε στις 16-20.03.2002 οι Έλληνες εκθέτες φιλοξενήθηκαν σε περίπτερα συνολικής επιφάνειας 1900 τμ. περίπου, ενώ δημιουργήθηκε ένας ξεχωριστός χώρος-περίπτερο για τις ειδικές μορφές θεματικού τουρισμού.

Στις διεθνείς εκθέσεις η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος θα συμμετάσχει με ενοικίαση εξοπλισμένου περιπτέρου και θα επιχειρήσει την παρουσίαση του τουριστικού προϊόντος των τριών νομών. Στις εκθέσεις εσωτερικού η ΠΔΕ θα συμμετάσχει με την κατασκευή περιπτέρου 60 τ.μ.. Σε κάθε έκθεση θα υπάρχουν διαθέσιμα :

- Έντυπα τουριστικής προβολής με ιστορικά, γεωγραφικά, πολιτιστικά στοιχεία, στοιχεία που αφορούν δρομολόγια, καταλύματα, τρόπους μετάβασης, φυσικές ομορφιές, αξιοθέατα, μνημεία κάθε νομού.
- Υλικό όπου παρουσιάζονται δραστηριότητες εναλλακτικού τουρισμού .

Επίσης σε κάθε έκθεση θα υπάρχουν ευκαιρίες για :

- Συνεργασίες με επαγγελματίες του τουρισμού οργανώνοντας συναντήσεις με tour operators
- Επαφές με εκπροσώπους των μέσων μαζικής ενημέρωσης για την προώθηση υλικού βιντεοσκοπημένου και μη, προκειμένου να αναδειχθούν τα τουριστικά πλεονεκτήματα των νομών και κατ'επέκταση της χώρας.
- Παρουσίαση τοπικών παραδοσιακών προϊόντων στοχεύοντας στην προβολή των επιχειρήσεων των τριών νομών.

Η παρουσίαση των τριών νομών θα κινηθεί στους εξής άξονες:

- Για ότι αφορά τον νομό Αχαΐας :

Συνεδριακός τουρισμός, προβολή δυνατότητας και υποδομών για τουρισμό στους ορεινούς όγκους (χιονοδρομία, ορειβασία, ανεμοπτερισμός, αναρρίχηση κλπ), άμεση γειτνίαση βουνού θάλασσας, καρναβάλι και φεστιβάλ, προβολή ξενοδοχειακών μονάδων.

- Το Νομό Ηλείας:

Πολιτιστική Ολυμπιάδα, πολιτιστικός τουρισμός (Αρχαία Ίλιδα, Ολυμπία), ιαματικός τουρισμός, θαλάσσιος τουρισμός, προβολή ξενοδοχειακών μονάδων, ορεινή Ηλεία, εναλλακτικές μορφές τουρισμού (kayak).

- Το Νομό Αιτωλοακαρνανίας:

Ορεινός τουρισμός, γενικός και θαλάσσιος, τουρισμός (Αστακός, Μύτικας κλπ), πολιτιστικός τουρισμός (αρχαία θέατρα), εναλλακτικός τουρισμός (rafting, kayak κλπ).

Αναμενόμενα οφέλη:

- Ανάδειξη του φυσικού , πολιτισμικού, παραγωγικού και ιστορικού περιβάλλοντος των νομών και σύνδεσή του με τον τουρισμό.
- Ανάδειξη των τριών νομών σε μείζονα προορισμό για ειδικό τουρισμό, όπως συνεδριακό, πολιτιστικό, θρησκευτικό, επιστημονικό, ορειβατικό, αθλητικό κλπ..
- Δημιουργία προϋποθέσεων συγκράτησης του διερχόμενου τουριστικού ρεύματος.
- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου (δωδεκάμηνος τουρισμός).
- Αύξηση της τουριστικής ζήτησης των τριών νομών.
- και ευρύτερη γνωστοποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος στο εξωτερικό.

4.2 Πρόγραμμα της Π.Δ.Ε με τίτλο και σκοπό ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας πρότεινε και υπέβαλε προς έγκριση, στις 21.11.2005, Τεχνικό Δελτίο Έργου, με τίτλο ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ. Το έργο αφορά στην τουριστική προβολή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος . Ειδικότερα στο έργο περιλαμβάνονται :

- 1) η έκτακτη τουριστική προβολή των πυρόπληκτων περιοχών των Νομών Αχαΐας και Ηλείας. Οι περιοχές αυτές , παρά τις πρόσφατες πυρκαγιές , εξακολουθούν να διαθέτουν σημαντικούς τουριστικούς πόρους και υποδομές, που μπορούν να εξυπηρετήσουν τον τουρισμό καθ' όλη την διάρκεια του έτους.
- 2) Η συνολική προβολή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος ως σημαντικού προορισμού. Η συστηματική και με σύγχρονες μεθόδους προβολή του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της Περιφέρειας καθώς και των σημαντικών τουριστικών υποδομών

αποτελεί σημαντική προτεραιότητα . Η προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού και η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου είναι εφικτές και θα εμφανίσουν θετικό αποτέλεσμα στην μείωση της ανεργίας της περιοχής και στην αύξηση του εισοδήματος των απασχολούμενων άμεσα ή έμμεσα στον Τουρισμό. Αναλυτικότερα το πρόγραμμα του τουριστικής προβολής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος περιλαμβάνει :

- Τον εμπλουτισμό , την αναμόρφωση και την επικαιροποίηση της ιστοσελίδας της Περιφέρειας
- Την δημιουργία, εκτύπωση και διάθεση εντύπου και οπτικοακουστικού υλικού (DVD, CD-ROM)
- Τον εμπλουτισμό του φωτογραφικού αρχείου
- Την προώθηση μηνυμάτων τουριστικής προβολής σε MME του εσωτερικού και του εξωτερικού
- Την συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις εσωτερικού και εξωτερικού και σε εκδηλώσεις τουριστικής προβολής γενικού και ειδικού ενδιαφέροντος (π.χ. εναλλακτικές μορφές τουρισμού κ.λπ.)
- Την φιλοξενία δημοσιογράφων και άλλων επαγγελματιών του τουριστικού τομέα
- Την βράβευση επιχειρήσεων για την συμβολή τους στην τουριστική προβολή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος

Με την υλοποίηση του έργου της τουριστικής προβολής αναμένεται κυρίως: Η αύξηση της τουριστικής κίνησης, η προσέλκυση ζήτησης υψηλότερων εισοδηματικών στρωμάτων, η προσέλκυση οργανωμένου τουρισμού από χώρες υψηλής οικονομικής ανάπτυξης, η επέκταση σε νέες αγορές, η ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού, η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου. Τέλος, επιτυγχάνεται η προβολή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος, η ανάπτυξη του τουρισμού, αύξηση θέσεων εργασίας, προσέλκυση επενδύσεων και η ανάδειξη περιοχών τουριστικού ενδιαφέροντος.

Στο έργο της τουριστικής προβολής εμπεριέχεται και η έκτακτη τουριστική προβολή πυρόπληκτων περιοχών Ν. Αχαΐας και Ν. Ηλείας. Επιτυγχάνεται με ανάθεση σε διαφημιστική εταιρεία της εκπόνησης και υλοποίησης σχεδίου τουριστικής προβολής μέσω δημοσιεύσεων καταχωρήσεων σε εφημερίδες και περιοδικά τοπικής και εθνικής εμβέλειας, που θα προβάλλουν τους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους των πυρόπληκτων περιοχών των Ν.

Αχαΐας και Ηλείας καθώς και των υφιστάμενων τουριστικών υποδομών. Έμφαση δίνεται στο γεγονός ότι παρά την μεγάλη καταστροφή από τις πυρκαγιές , οι εν λόγω περιοχές εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς καθ' όλη την διάρκεια του έτους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΜΕΛΛΟΝ

Καθώς καθίσταται επιτακτική η ανάγκη ανάδειξης της Δυτικής Ελλάδας σε ελκυστικό και ανταγωνιστικό τόπο προορισμού, η Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας έχει προτείνει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τουριστικής προβολής.

Αντικείμενο του προτεινόμενου προγράμματος, η ανάδειξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος στην εγχώρια και διεθνή αγορά, ως διακριτός τουριστικός προορισμός με ταυτόχρονη αύξηση της αναγνωρισιμότητας της περιοχής και της ποιότητας των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών. Η προσέγγιση του πλάνου τουριστικής προβολής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος συνδυάζει τόσο τα παραδοσιακά μέσα προώθησης όσο και τις Νέες Τεχνολογίες. Το τουριστικό προϊόν της περιοχής θα προβάλλεται μέσω ενός συνδυασμού εργαλείων δημοσιότητας που θα αφορά τόσο το τουριστικό κοινό όσο και τους επαγγελματίες του τουρισμού.

Η στρατηγική της ΠΔΕ βασίζεται στους εξής άξονες:

- Ø έμφαση στις σύγχρονες μορφές τουρισμού (εναλλακτικός, θρησκευτικός, χειμερινός, πολιτιστικός, συνεδριακός, θεραπευτικός, αγροτουρισμός, κα)
- Ø απόκτηση κοινής τουριστικής ταυτότητας στην Δυτική Ελλάδα
- Ø προβολή και εκμετάλλευση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας (ευνοϊκή γεωγραφική θέση, πλούσιο φυσικό περιβάλλον, πολιτιστική κληρονομιά, λειτουργία εκπαιδευτικών ιδρυμάτων)
- Ø προσφορά εναλλακτικών δυνατοτήτων
- Ø αναβάθμιση, πιστοποίηση και προώθηση τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών
- Ø επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και ενίσχυση του εγχώριου τουρισμού
- Ø αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών Επικοινωνιών και Πληροφορικής

Μεθοδολογία υλοποίησης προγράμματος

Στον σχεδιασμό του προτεινόμενου προγράμματος δίνεται μεγάλη έμφαση στη συνεργασία όλων των φορέων του τουρισμού (τουριστικοί πράκτορες, ξενοδόχοι κλπ) με την ΠΔΕ, με στόχο τον ολοκληρωμένο προγραμματισμό, την ανάδειξη των βέλτιστων πρακτικών και την

αποφυγή λαθών. Μέσα από την συνεργασία των τουριστικών φορέων με την ΠΔΕ προέκυψαν συγκεκριμένοι μέθοδοι του χρονοδιαγράμματος και του προϋπολογισμού.

Το προτεινόμενο πρόγραμμα επιμερίζεται σε πέντε υποπρογράμματα. Ο επιμερισμός βασίζεται σε μια πολυθεματική προσέγγιση που στοχεύει στην ολοκληρωμένη αντιμετώπιση της ευρύτερης ανάγκης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Χρησιμοποιούνται για την ανάγκη αυτή παραδοσιακές μέθοδοι προβολής και επικοινωνίας και ηλεκτρονικές υποδομές και νέες εφαρμογές παρουσίασης και κοινωνικής δικτύωσης.

Η υλοποίηση του προγράμματος θα γίνει σε συνεργασία με τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού (ΕΟΤ), προκειμένου να αξιοποιηθούν οι ευρύτερες δράσεις προβολής του οργανισμού. Η ΠΔΕ θα συμμετέχει σε διεθνείς και εθνικές τουριστικές εκθέσεις υπό την αιγίδα του ΕΟΤ που θα ενισχύουν την προβολή και την ανάδειξη των τουριστικών υπηρεσιών της περιοχής.

Η μέτρηση αποτελεσμάτων θα πραγματοποιηθεί μέσα από μια διαδικασία 3 φάσεων σχεδιασμός, υλοποίηση και απολογισμός.

5.1 Αναλυτική Περιγραφή Υποπρογραμμάτων

5.1.1 Υποπρόγραμμα 1 με τίτλο :

Ηλεκτρονικές Υποδομές και Μέσα Προώθησης του Τουρισμού στη Δυτική Ελλάδα

Στόχοι:

- Η προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, μέσω καινοτόμων εργαλείων διαδικτύου
- Η δημιουργία πλατφόρμας ψηφιακής σήμανσης που θα αξιοποιηθεί σε «έξυπνα σημεία προώθησης της ΠΔΕ», όπως τουριστικά περίπτερα σε διεθνείς εκθέσεις, χώρους αναμονής, επιλεγμένες τοποθεσίες σε Ελλάδα και Εξωτερικό.
- Η δημιουργία και συντήρηση σελίδων κοινωνικής δικτύωσης (facebook, twitter, google+) που θα προβάλλουν τον τουρισμό στη Δυτική Ελλάδα.

Περιγραφή Υλοποίησης

Ένα καλαίσθητο, πρωτότυπο και μοντέρνο λογότυπο θα δημιουργηθεί που θα εκφράζει την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ως τουριστικό προορισμό και θα εμφανίζεται σε όλα τα έντυπα και το προωθητικό υλικό.

Το προωθητικό μήνυμα (slogan) θα συνοδεύει το λογότυπο και θα εμφανίζεται σε όλα έντυπα και το προωθητικό υλικό. Θα είναι διαθέσιμο σε 7 γλώσσες (αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, ρωσικά, γαλλικά, αραβικά και ελληνικά).

Αρμόδια επιτροπή θα συνεργαστεί με τον ανάδοχο υλοποίησης και θα επιλέξει το λογότυπο και το slogan με βάση τις τεχνικές προδιαγραφές που θα τεθούν. Η χρήση εργαλείων web 2.0 δίνει τη δυνατότητα δημιουργίας μιας εναλλακτικής στρατηγικής προώθησης του τουριστικού πακέτου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, με ιδιαίτερα δυναμικά χαρακτηριστικά.

Τα κοινωνικά δίκτυα, ως σύγχρονος τρόπος επικοινωνίας, είναι συστήματα που επιτρέπουν στα μέλη τους να μαθαίνουν τα νέα, τις προτιμήσεις, τις απόψεις και τις ικανότητες των υπολοίπων μελών που είναι συνδεδεμένα.

Η συγκεκριμένη ενέργεια θα υλοποιηθεί σε δύο ακολουθιακές φάσεις:

Η 1^η περιλαμβάνει τη δημιουργία κατάλληλου πολυμεσικού υλικού για χρήση στα κοινωνικά δίκτυα. Συγκεκριμένα, θα δημιουργηθούν αντιπροσωπευτικές προωθητικές εικόνες και flash videos με σκοπό τη παρουσίαση του τουριστικού προορισμού και την υποστήριξη των λοιπών προωθητικών ενεργειών του προγράμματος.

Η συλλογή πολυμεσικού υλικού θα περιλαμβάνει:

- Ø 15 εικόνες προώθησης (5 ανά έτος του προγράμματος)
- Ø 3 flash videos (1 ανά έτος του προγράμματος)

Τα videos και οι εικόνες θα χρησιμοποιηθούν στα κοινωνικά δίκτυα, και στο web site της ΠΔΕ καθώς και σε κανάλι στο YouTube.

Η 2^η φάση περιλαμβάνει τη δημιουργία ηλεκτρονικού profile και τη δημιουργία δικτύου σε 3 κοινωνικά δίκτυα (facebook, twitter & Google+) και διαχείριση αυτών. Χρησιμοποιώντας το πολυμεσικό υλικό της πρώτης φάσης θα εφαρμοστεί η στρατηγική Buzz Marketing δηλαδή, η

προώθηση των τουριστικών υπηρεσιών της ΠΔΕ μέσω θετικών ηλεκτρονικών ανταποκρίσεων / σχολίων των μελών του δικτύου.

Εκτός από τα εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης, θα δημιουργηθεί η Πλατφόρμα Ψηφιακής Σήμανσης.

Η «Ψηφιακή Σήμανση» (Digital Signage) είναι μια διάταξη λογισμικού και εξοπλισμού η οποία μας επιτρέπει την προβολή πολυμεσικού περιεχομένου σε συσκευές όπως οθόνες TV & Projectors. Το περιεχόμενο της πλατφόρμας θα είναι μια χρονικά προγραμματισμένη ροή περιεχομένου που θα περιλαμβάνει:

- Ø videos,
- Ø φωτογραφίες,
- Ø κείμενα,
- Ø δυναμικό περιεχόμενο ιστοσελίδας,
- Ø εργαλεία κοινωνικής δικτύωσης

Το περιεχόμενο μεταδίδεται σε πραγματικό χρόνο, μέσω τεχνολογίας δικτύου Internet σε πολλαπλά σημεία προβολής, ο έλεγχος των οποίων πραγματοποιείται από απόσταση.

Το σύστημα θα χρησιμοποιηθεί σε «έξυπνα σημεία προώθησης της ΠΔΕ»:

- Ø τουριστικά περίπτερα σε διεθνείς εκθέσεις,
- Ø χώρους αναμονής,
- Ø σε επιλεγμένες τοποθεσίες σε Ελλάδα και Εξωτερικό.

Ο επισκέπτης του «έξυπνου σημείου προώθησης της ΠΔΕ» θα μπορεί να έχει πρόσβαση στο περιεχόμενο της πλατφόρμας είτε οπτικά μέσω των μέσων προβολής, είτε ηλεκτρονικά με συσκευή χειρός (smartphone, netbook, palm pc) μέσω υποδομής διασύνδεσης (wifi, 3G, Bluetooth). Αλληλεπίδραση με οθόνες αφής ή μέσω SMS είναι επίσης εφικτή.

5.1.2 Υποπρόγραμμα 2 με τίτλο :

Έντυπο και Ηλεκτρονικό Ενημερωτικό & Προωθητικό Υλικό

Στόχοι :

Βασικός στόχος του συγκεκριμένου υποπρογράμματος είναι να δημιουργηθεί μια ενιαία επικοινωνιακή ταυτότητα καθώς και όλα τα απαραίτητα επικοινωνιακά εργαλεία για

την προβολή και την προώθηση των τουριστικών υπηρεσιών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στις αγορές στόχου.

Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην προώθηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ως ενιαία περιοχή γενικού τουριστικού ενδιαφέροντος αλλά επιπλέον θα προβληθούν και οι εναλλακτικές μορφές τουρισμού που προσελκύουν θεματικό τουρισμό 12 μήνες το χρόνο.

Περιγραφή Υλοποίησης

Το υποπρόγραμμα περιλαμβάνει επιμέρους δραστηριότητες προκειμένου να δημιουργηθεί ένα ολοκληρωμένο πακέτο τουριστικής προβολής που θα χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια κυρίως για τη συμμετοχή σε εθνικές και διεθνείς τουριστικές εκθέσεις αλλά και ως ενημερωτικό υλικό για τη συμμετοχή σε road shows και στα ταξίδια εξοικείωσης

Αναλυτικά:

- 1.** Θα δημιουργηθεί ένα έντυπο σε μορφή σύντομου Τουριστικού Οδηγού σε 64.500 αντίτυπα, για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας που θα λειτουργεί ως προφίλ/ ταυτότητα της περιοχής και θα παρουσιάζει επιλεκτικά τα κυριότερα σημεία τουριστικού ενδιαφέροντος στις περιοχές της Αχαΐας, της Ηλείας και της Αιτωλοακαρνανίας.
- 2.** Ένα video προώθησης και ανάδειξης των τουριστικών υπηρεσιών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (διαφημιστικό μήνυμα) θα δημιουργηθεί, με δυνατότητα επιλογής υποτίτλων σε 6 γλώσσες (αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, ρωσικά, γαλλικά και ελληνικά).
- 3.** Πέρα από τον κλασικό Τουριστικό Οδηγό, τέσσερα (4) ομαδοποιημένα συνοπτικά έντυπα θεματικού τουρισμού θα δημιουργηθούν σε 6 γλώσσες (αγγλικά, γερμανικά, ιταλικά, ρωσικά, γαλλικά και ελληνικά) και σε συνολικά 72.000 αντίτυπα για την προβολή και προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Τα έντυπα θα ομαδοποιούνται ως εξής και θα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα είδη τουρισμού:
 - i.** Συνεδριακός Τουρισμός, Τουρισμός Πόλης (City Break), Καρναβάλι της Πάτρας.
 - ii.** Αγροτουρισμός – Οικοτουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, Δρόμοι Κρασιού, βιοματικός τουρισμός όπως δραστηριότητες σχετικά με την καλλιέργεια και τη συγκομιδή της ελιάς καθώς και την παραγωγή ελαιολάδου.

- iii. Αθλητικός τουρισμός που περιλαμβάνει τα χειμερινά σπορ, τα θαλάσσια σπορ, τον ιαματικό τουρισμό, τα αθλήματα περιπέτειας (αναρρίχηση, πεζοπορία, ανεμοπτερισμό κλπ).
 - iv. Θρησκευτικός, Αρχαιολογικός, Πολιτιστικός Τουρισμός.
4. Μια αφίσα σε 400 αντίτυπα θα δημιουργηθεί για να καλύψει τις ανάγκες προβολής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στις τουριστικές εκθέσεις, τα road shows καθώς και στους τουριστικούς πράκτορες και τους τουριστικούς δημοσιογράφους.
 5. Δημιουργία ενός αναδιπλούμενου χάρτη με τρισδιάστατη απεικόνιση στην αγγλική γλώσσα.
 6. Δημιουργία φακέλου που θα ενσωματώνει όλο το επικοινωνιακό και ενημερωτικό υλικό και θα προορίζεται για τους τουριστικούς πράκτορες, τους δημοσιογράφους και τους επισήμους.
 7. Σχεδιασμός και κατασκευή ενός πρακτικού και εύχρηστου κουτιού με τα απαραίτητα διακριτικά προβολής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί προκειμένου να προσφερθούν μέσα σε αυτό τοπικά προϊόντα χορηγίας τοπικών παραγωγών.
 8. Σύνταξη ενός Οδηγού Βελτίωσης Ποιότητας Παρεχόμενων Υπηρεσιών (Trade Guide), που θα απευθύνεται στους επιχειρηματίες του κλάδου και θα περιλαμβάνει συγκεκριμένες οδηγίες για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών αλλά και την καλύτερη προβολή τους.

Σημειώνεται επίσης ότι όλο το έντυπο και το ηλεκτρονικό προωθητικό και ενημερωτικό υλικό που θα δημιουργηθεί, θα είναι διαθέσιμο και ηλεκτρονικά από τη νέα Διαδικτυακή Τουριστική Πύλη ή της ΠΔΕ, που αναμένεται άμεσα να υλοποιηθεί καθώς επίσης και από τον επίσημο ιστότοπο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας: www.pde.gov.gr.

5.1.3 Υποπρόγραμμα 3 με τίτλο :

Συμμετοχή σε Διεθνείς και Εθνικές Τουριστικές Εκθέσεις

Στόχοι :

Η συμμετοχή σε Διεθνείς και Εθνικές Τουριστικές Εκθέσεις εξυπηρετεί τους εξής στόχους:

☐Επαναλαμβανόμενη προβολή του τουριστικού προϊόντος της ΠΔΕ στις αγορές-στόχους

Ø Ανάπτυξη επαφών και συνεργασιών μεταξύ των επαγγελματιών του τουρισμού που δραστηριοποιούνται στην περιοχή και των ενδιαφερόμενων φορέων από τις αγορές-στόχους.

Ø Υιοθέτηση και υποστήριξη της εθνικής τουριστικής στρατηγικής

Περιγραφή Υλοποίησης

Η συμμετοχή σε διεθνείς και εθνικές τουριστικές εκθέσεις αποτελεί παραδοσιακό εργαλείο προβολής του τουριστικού προϊόντος της ευρύτερης περιοχής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συμμετέχοντας σε τουριστικές εκθέσεις που διοργανώνονται σε επιλεγμένες χώρες.

Οι χώρες στις οποίες η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας θα συμμετάσχει με φυσική παρουσία σε τουριστικές εκθέσεις είναι η Γερμανία, η Ιταλία, η Γαλλία, η Ρωσία, και η Ελλάδα. Παράλληλα θα διατίθεται το τουριστικό υλικό της περιοχής στον Ε.Ο.Τ ώστε να προσφέρεται σε οποιαδήποτε τουριστική έκθεση αυτός συμμετέχει.

Στα πλαίσια του προτεινόμενου προγράμματος η επιλογή των εκθέσεων θα βασίζεται σε πολυθεματικά κριτήρια. Πιο συγκεκριμένα, ενώ η αγορά – στόχος παραμένει σταθερή καθ' όλη τη χρονική διάρκεια του έργου, θα υπάρχει ευελιξία στην επιλογή των εκθέσεων κατά έτος με δυνατότητα συμμετοχής τόσο στις μεγάλες εκθέσεις που θα διοργανώνονται στις πρωτεύουσες των χωρών και παραδοσιακά συγκεντρώνουν το μεγαλύτερο αριθμό επισκεπτών, όσο και σε μικρότερης εμβέλειας περιφερειακές ή θεματικές εκθέσεις ανοικτές για το ευρύτερο κοινό αλλά και τους επαγγελματίες. Με τον τρόπο αυτό δίνεται η δυνατότητα στους τοπικούς τουριστικούς επαγγελματίες (ξενοδόχοι, τουριστικοί πράκτορες, παραγωγοί τοπικών προϊόντων κ.α.), ανεξάρτητα από την δυναμικότητά τους, να συνοδεύουν την αποστολή της Π.Δ.Ε και να πραγματοποιούν συναντήσεις με δυνητικά ενδιαφερόμενους επαγγελματίες, φορείς και οργανισμούς στις χώρες στόχους κατά τη διάρκεια κάθε έκθεσης (B2B) .

Στα πλαίσια της ευρύτερης τάσης για αξιοποίηση νέων τεχνολογιών πληροφορικής, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας θα ενισχύσει την παρουσία της στις τουριστικές εκθέσεις μέσω της δημιουργίας ψηφιακού περιπτέρου που θα καταστήσει την εικόνα της πιο ελκυστική και λειτουργική στον δυνητικό επισκέπτη. Με την χρήση διαδραστικών οθονών θα παρέχεται η δυνατότητα στους επισκέπτες να περιηγούνται ψηφιακά στα σημεία ενδιαφέροντος της περιοχής και να αντλούν τις τουριστικές πληροφορίες που επιθυμούν. Επιπρόσθετα, η ΠΔΕ

θα δύναται να συμμετέχει σε παράλληλες εκδηλώσεις που θα διοργανώνονται στα πλαίσια της κάθε έκθεσης (π.χ. παρουσιάσεις, ημερίδες κ.α.)

5.1.4 Υποπρόγραμμα 4 με τίτλο :

Ενίσχυση της δημοσιότητας των τουριστικών υπηρεσιών της Δυτικής Ελλάδος

Στόχοι

Η βασική στρατηγική που θα ακολουθηθεί είναι η προβολή του διαφοροποιημένου τουριστικού προϊόντος που προωθεί η ΠΔΕ, μέσω των διαφορετικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού που υποστηρίζει η περιοχή και η στόχευση σε συγκεκριμένους καταναλωτικούς στόχους ανά περίπτωση. Το πρόγραμμα προώθησης και επικοινωνίας το οποίο θα λειτουργεί καθ' όλη την διάρκεια του προγράμματος, θα περιλαμβάνει ενέργειες με σκοπό:

1. Την προσέλκυση και την δημιουργία επιχειρηματικών συνεργασιών και ευκαιριών επένδυσης, δηλαδή σε B2B επίπεδο,
2. Την προσέλκυση τουριστών και επισκεπτών και την δημιουργία «θετικού θορύβου» και θετικής τάσης, αναφορικά με το τουριστικό προϊόν της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, δηλαδή σε B2C επίπεδο.

Περιγραφή Υλοποίησης

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

- 1. Καταχωρήσεις/δημοσιεύσεις για προώθηση του τουρισμού στη Δυτική Ελλάδα σε έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα.**

Η δράση αυτή θα περιλαμβάνει στοχευόμενες δημοσιεύσεις και διαφημιστικές καταχωρήσεις σε επιλεγμένα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα της Ελλάδας και του εξωτερικού. Οι δημοσιεύσεις θα πραγματοποιηθούν σε μέσα σχετικά με την τουριστική βιομηχανία γενικότερα, αλλά και σε μέσα τα οποία σχετίζονται με συγκεκριμένες εναλλακτικές μορφές τουρισμού, διαφοροποιώντας το μήνυμα ανά περίπτωση.

Επίσης θα ακολουθηθεί η στρατηγική της δημοσίευσης καταχωρήσεων σε έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, τα οποία απευθύνονται τόσο σε καταναλωτικό κοινό-πιθανούς

τουρίστες, αλλά και σε επαγγελματικά έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα, με περιεχόμενο επαγγελματικό, με στόχο πιθανές επαγγελματικές συνεργασίες και δραστηριοποιήσεις.

Η παραγωγή και δημοσίευση δελτίων τύπου αποτελεί μία σύγχρονη ενέργεια δημοσίων σχέσεων και έμμεσης προώθησης και προβολής. Τα δελτία τύπου θα πρέπει σε μηνιαία βάση να αποστέλλονται σε μέσα έντυπου και ηλεκτρονικού τύπου ενημερώνοντας για πιθανές ενέργειες, δράσεις και γεγονότα, αλλά και υπενθυμίζοντας την παρουσία μιας οργανωμένης προσπάθειας προώθησης και προβολής του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, εγκαθιστώντας μία συνεργασία με μέσα τα οποία διαθέτουν επιρροή στην διαμόρφωση της κοινής άποψης και γνώμης.

Τα μέσα στα οποία θα πραγματοποιηθούν οι δημοσιεύσεις, θα επιλεγούν ανάλογα με το είδος τους αλλά και την ευρύτητα της απήχησης που διαθέτουν στο κοινό στόχευσης του έργου.

Σε κάθε περίπτωση οι δημοσιεύσεις και τα δελτία τύπου θα διαφοροποιούνται σε ύφος και γλώσσα ανάλογα με το μέσο και τη χώρα που απευθύνονται αλλά και τη στόχευση σε κοινό και επαγγελματίες, που θα εξυπηρετούν τους στόχους του έργου.

2. Τα ταξίδια εξοικειώσεις (familiarization trips) επαγγελματιών, δημοσιογράφων και opinion makers.

Τα ταξίδια εξοικείωσης αποτελούν μία ενέργεια προβολής και δημοσίων σχέσεων, όπου μέσα από την οργανωμένη πρόσκληση επαγγελματιών (tour operators), δημοσιογράφων και opinion makers θα έχουν ως στόχο:

- την ανάπτυξη και διατήρηση σχέσεων συνεργασίας μεταξύ επαγγελματιών του κλάδου της βιομηχανίας του τουρισμού (B2B)

Οι προσκλήσεις επαγγελματιών του χώρου της βιομηχανίας τουρισμού, θα ενισχύσει το lobbying μεταξύ των τοπικών παικτών της τουριστικής αγοράς με αντίστοιχους του εξωτερικού και θα δώσει την ευκαιρία για επαγγελματικές συνεργασίες και ευκαιρίες, αλλά και ανταλλαγή καλών πρακτικών. Με αυτή την ενέργεια θα ενισχυθεί η τουριστική ταυτότητα της περιοχής, θα προσελκυσθεί τουριστικό κοινό και θα αναβαθμιστεί γενικότερα το τουριστικό προϊόν της. Οι επαγγελματίες που θα επιλεγούν θα πρέπει να

προέρχονται από τομείς της τουριστικής βιομηχανίας που θα εξυπηρετούν τους σκοπούς και στόχους του προγράμματος. Οι προσκεκλημένοι θα βιώσουν την εμπειρία του τουριστικού προϊόντος που προσφέρει η περιοχή και μέσα από στοχευμένες και καλά οργανωμένες ενέργειες (ημερίδες, παρουσιάσεις συναντήσεις ,επισκέψεις συζητήσεις στρογγυλής τραπέζης) θα δοθεί η ευκαιρία της ανάπτυξης επαγγελματικών συνεργασιών και ανταλλαγής τεχνογνωσίας. Η επιλογή των επαγγελματιών θα πραγματοποιηθεί με κριτήριο την απήχηση και την θέση τους στην τουριστική βιομηχανία, τη συνάφειά τους με τους σκοπούς του έργου και το είδος της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας.

- την δημιουργία «θετικού θορύβου» και την προώθηση και ανάπτυξη της τουριστικής ταυτότητας της Δυτικής Ελλάδας με κύριο αποδέκτη το ευρύ κοινό (B2C).

Οι προσκλήσεις επαγγελματιών από MME και opinion makers, είναι ουσιώδους σημασίας για την διάχυση και προώθηση του προωθητικού μηνύματος που επιθυμεί να εκπέμψει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μέσα από το έργο. Οι επαγγελματίες των MME θα προσκληθούν με οργανωμένο τρόπο ώστε να βιώσουν και την εμπειρία του τουριστικού προϊόντος που προσφέρει η περιοχή και να την μεταφέρουν στον κοινό τους δημιουργώντας μία θετική τάση (positive trend) και ενισχύοντας την τουριστική ταυτότητα της περιοχής. Οι επαγγελματίες που θα προσκληθούν θα προέρχονται από ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα, με ενδεδειγμένη απήχηση στο κοινό των χωρών τους και δύναται να εξειδικεύονται και σε συγκεκριμένες μορφές τουρισμού, προωθώντας την ποικιλία και την διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος που φιλοδοξεί να αναδείξει η περιοχή.

Οι προσκλήσεις θα αφορούν ομάδες των 4-5 επιχειρηματιών και ενός εκπροσώπου των MME ή opinion maker κάθε χρόνο, ανά χώρα στόχο του έργου.

3. Δημιουργία διαφημιστικών banners σε επιλεγμένους διαδικτυακούς ιστότοπους σχετικούς με την τουριστική βιομηχανία.

Με την ανάπτυξη του internet και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης θα γίνει η δημιουργία banners σε ιστότοπους σχετικούς με την τουριστική βιομηχανία κρίνεται απαραίτητη για την

προβολή και την προώθηση του τουριστικού προϊόντος στις χώρες στόχους του έργου. Τα banners θα δημιουργηθούν σε εξειδικευμένα site της κάθε χώρας στόχου, με γενικό τουριστικό περιεχόμενο αλλά και με πιο ειδικό, σχετικά με εναλλακτικές μορφές τουρισμού. Τα banner θα διαφοροποιούνται ανά χώρα και κοινό που στοχεύει το έργο.

5.1.5 Υποπρόγραμμα 5 με τίτλο :

Μέτρηση Αποτελεσμάτων

Στόχοι

Η μέτρηση δεικτών ποσοτικής παρακολούθησης, μέτρησης και αξιολόγησης έχει ως σκοπό τόσο τον έλεγχο του Προγράμματος Τουριστικής Προβολής όσο και την αξιολόγηση των άμεσων ή έμμεσων αποτελεσμάτων από την υλοποίησή του. Η μέτρηση αποτελεσμάτων έχει ως στόχους:

- § Τη συστηματική παρακολούθηση του βαθμού υλοποίησης των δράσεων που έχουν επιλεγεί να υλοποιηθούν
- § Τη συσχέτιση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου ενεργειών με την εξέλιξη των βασικών μεγεθών που χαρακτηρίζουν την τουριστική κίνηση και την αναγνωρισιμότητα του τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδος
- § Τον απολογισμό των εκροών και αποτελεσμάτων του.

Περιγραφή Υλοποίησης

Η μέτρηση των αποτελεσμάτων θα σχετίζεται άμεσα με το σχεδιασμό όλων των ενεργειών του προγράμματος και θα είναι μια συνεχής διαδικασία παρακολούθησης του έργου που θα περάσει από τη διαδικασία *σχεδιασμού-υλοποίησης-απολογισμού* από την έναρξη του προγράμματος. Η φάση του σχεδιασμού (περιλαμβάνει τη δημιουργία ενός πλάνου μέτρησης αποτελεσμάτων που θα αφορά:

- § την επιλογή των δεικτών εκροών και αποτελεσμάτων που θα παρακολουθούνται
- § την αναγνώριση των πηγών δεδομένων και του τρόπου συλλογής των απαιτούμενων στοιχείων

§ τη δημιουργία των κατάλληλων πληροφοριακών εργαλείων διαχείρισης των εισερχόμενων στοιχείων για την ποσοτική και ποιοτική αποτίμηση των συμπερασμάτων

§ την αναγνώριση των ορόσημων (milestones) για κάθε παραδοτέο, ώστε να επιτυγχάνεται η τακτική και έγκαιρη υλοποίηση της δράσης αυτής σε συσχέτιση με την προτεινόμενη πράξη

Η φάση της υλοποίησης περιλαμβάνει την παρακολούθηση των δεικτών και των μεγεθών που έχουν επιλεγεί στη φάση του σχεδιασμού.

Η φάση του απολογισμού αφορά στη σύνταξη τακτικών αναφορών με ποσοτικά δεδομένα, ποιοτική αξιολόγηση των δράσεων του έργου αλλά και της γενικής τάσης στον τομέα του τουρισμού στη Δυτική Ελλάδα, την κατά το δυνατό συσχέτιση του Προγράμματος Τουριστικής Προβολής της ΠΔΕ με την τουριστική κίνηση, την αναγνώριση αδυναμιών και ευκαιριών και τη διατύπωση προτάσεων για την αύξηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος και των επιπτώσεών του στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Παραδοτέο 1: Αποτίμηση αποτελεσμάτων των δράσεων του προγράμματος

Για την αποτίμηση των αποτελεσμάτων των δράσεων του προγράμματος, θα χρησιμοποιηθούν δείκτες εκροών (output indicators), δηλαδή δείκτες που έχουν σχέση με τη δραστηριότητα και μετρώνται σε φυσικές μονάδες. Οι δείκτες θα προκύψουν στη φάση του σχεδιασμού αξιολογώντας το περιεχόμενο, την ευρύτητα και την ικανότητα ποσοτικής αποτίμησης της κάθε ενέργειας ξεχωριστά.

5.2 Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Το «Πρόγραμμα Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» περιγράφει ποικίλα οφέλη της κοινωνικό-οικονομικής ζωής της Περιφέρειας και δύναται να συμβάλλει στην ευρύτερη ανάπτυξη της.

Πιο συγκεκριμένα προκύπτουν τα ακόλουθα αναμενόμενα αποτελέσματα:

- Δημιουργία μίας συγκεκριμένης τουριστικής ταυτότητας (brand name) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με ξεκάθαρο χαρακτήρα.

- Με την αξιοποίηση και τη χρήση νέων τεχνολογιών, καθώς και την εκμετάλλευση των επικοινωνιακών δυνατοτήτων των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, προσδίδεται ένας νέος πιο μοντέρνος και άμεσος χαρακτήρας επικοινωνίας.
- Οι ενδιαφερόμενοι φορείς και οι επαγγελματίες της τοπικής τουριστικής βιομηχανίας θα ασχοληθούν και θα αναπτύξουν μοντέρνες δεξιότητες μάρκετινγκ για την επικοινωνία του μηνύματός τους και την προβολή του προϊόντος τους.
- Η προβολή και ενίσχυση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, σε συνδυασμό με το επικοινωνιακό πλάνο του έργου, θα οδηγήσουν σε αύξηση της αναγνωρισιμότητας και της επισκεψιμότητας της περιοχής από τουρίστες και επισκέπτες και τους 12 μήνες του χρόνου.
- Με την ανάπτυξη των διαφορετικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού θα δοθεί κίνητρο και ευκαιρία για τη διατήρηση του παραδοσιακού χαρακτήρα διαφόρων περιοχών της Περιφέρειας καθώς και προστασίας του φυσικού πλούτου της κάθε περιοχής τουριστικού ενδιαφέροντος.
- Η αναμενόμενη αύξηση της τουριστικής κίνησης θα οδηγήσει τις τοπικές κοινωνίες να αιτηθούν την βελτίωση των υπάρχοντων δομών και υποδομών σε σχέση με την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφελείας αλλά και της βελτίωσης της προσβασιμότητας.
- Με την τουριστική ανάπτυξη, θα βελτιωθούν οι τουριστικές υποδομές αλλά και το υπάρχον εργατικό δυναμικό και οι επαγγελματίες του κλάδου θα αναζητήσουν βελτίωση των δεξιοτήτων τους καθώς και την αναβάθμιση του προϊόντος τους, με σκοπό την απόδοση της μέγιστης προστιθέμενης αξίας στους επισκέπτες και τουρίστες της περιοχής. Άμεσο αποτέλεσμα αποτελεί και το όφελος στην απασχόληση γενικότερα με αύξηση των θέσεων εργασίας τόσο εργατικού δυναμικού, αλλά και επαγγελματιών σχετιζόμενων με την τουριστική βιομηχανία, αλλά και σε άλλες έμμεσες οικονομικές δραστηριότητες.
- Με την έλευση τουριστών από διαφορετικές κουλτούρες, προάγεται ο πολιτιστικός διάλογος μεταξύ διαφορετικών λαών, εντείνονται οι πολιτιστικές ανταλλαγές,
- Με την ανάπτυξη του οργανωμένου και στοχευμένου προγράμματος επικοινωνίας, μέσω συμμετοχής σε εκθέσεις στις χώρες στόχους του έργου, τις διαφημιστικές καταχωρήσεις και την παραγωγή δελτίων τύπου σε ηλεκτρονικό και έντυπο τύπο και τις προσκλήσεις εκπροσώπων MME και opinion makers, αυξάνεται η εξωστρέφεια

της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και δίνεται η δυνατότητα να γνωρίσουν οι μελλοντικοί επισκέπτες τις δυνατότητες που έχει η περιοχή.

Η τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, εκμεταλλευόμενη την ποικιλομορφία που διαθέτει, τον πλούσιο ιστορικό και περιβαλλοντικό πλούτο και την προνομιακή τοποθεσία της (πύλη της Δύσης, κοντά στην Πρωτεύουσα κτλ), έχει όλες τις δυνατότητες να αποκτήσει τουριστική δυναμική. Με την τουριστική ανάπτυξη τα οφέλη θα είναι τόσο για την περιοχή σημαντικά αλλά και για την κοινωνία μεγάλα, διότι η τουριστική ανάπτυξη έμμεσα ή άμεσα επηρεάζει όλες τις εκφάνσεις της πολιτιστικής και κοινωνικό-οικονομικής ζωής της κάθε περιοχής.

5.3 Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης Προτεινόμενης Πράξης ανά Δράση

Υποέργο	Μήνες Έργου																																					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36		
Υποέργο 1																																						
Δημιουργία Πολυμεσοκού Υλικού Προφύλ σε κοινωνικά δίκτυα																																						
Πλατφόρμο ψηφιακής ενημέρωσης																																						
Υποέργο 2																																						
Εργασμός Β.1η εκτύπωση υλικού																																						
Ανατύπωση υλικού																																						
Υποέργο 3																																						
Συμμετοχή σε τουριστικές εκθέσεις																																						
Υποέργο 4																																						
Καταχώριση / Αφηρημένα κ.α. Ταξίδια εξοικείωσης																																						
Αναφημιστικά εισηρήσεις																																						
Υποέργο 5																																						
Εργασμός Πλάνου																																						
Καταγραφή Τιμών Μέτρησης																																						

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ – ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ολοκληρώνοντας την πτυχιακή αυτή εργασία διαπιστώνω ότι ο φυσικός πλούτος της περιοχής δεν έχει αξιοποιηθεί στον επιθυμητό βαθμό και πως υπάρχει μεγαλύτερος βαθμός αξιοποίησης και εκμετάλλευσης των παράκτιων περιοχών από τις ορεινές, έχοντας σαν συνέπεια οικονομική ζημιά. Έχει επισημανθεί έλλειψη ορθής πληροφόρησης και ενίοτε μη ορθή προβολή των τουριστικών πλεονεκτημάτων και προορισμών της περιοχής.

Καθίσταται λοιπόν επιτακτική η ανάγκη ανάδειξης της Δυτικής Ελλάδας σε ελκυστικό και ανταγωνιστικό τόπο προορισμού, δια μέσω της απόκτησης τουριστικής ταυτότητας, στην οποία μπορούν να συμπεριλαμβάνονται και οι παραγωγικές δράσεις της περιοχής μέσω της προβολής της βαθιάς πολιτιστικής παράδοσης και κουλτούρας, των θρησκευτικών μνημείων και των φυσικών περιοχών απείρου κάλλους.

Θα πρέπει να ενισχυθεί η προσπελασιμότητα και η βελτίωση της επιχειρηματικότητας με ταυτόχρονη δικτύωση των ΜΜΕ που εμπλέκονται στις τουριστικές υπηρεσίες με ταυτόχρονη αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών Επικοινωνιών και Πληροφορικής και να δημιουργηθούν ευκαιρίες για επενδύσεις και την προώθηση επενδυτικών σχεδίων που συνδέονται άμεσα με την δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης και την καταπολέμηση της ανεργίας.

Προτεραιότητα αποτελεί η προστασία του περιβάλλοντος και η ανάδειξη και αξιοποίηση του πολιτιστικού πλούτου και της πολιτιστικής κληρονομιάς καθώς και η βελτίωση των υποδομών, του οδικού δικτύου, που συμβάλλουν στην εξασφάλιση ενός σύγχρονου και άνετου επιπέδου ποιότητας ζωής των πολιτών.

Θα πρέπει λοιπόν να γίνει εστίαση στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής μετατρέποντας τα σε ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Ένα αναβαθμισμένο τουριστικό προϊόν μπορεί να είναι καθοριστικός παράγοντας για την παραγωγική ανασυγκρότηση ολόκληρης της Δυτικής Ελλάδας η οποία πρέπει να μετατραπεί σε διακριτό τουριστικό προορισμό, με ελκυστική φήμη, και να ενισχυθεί το μερίδιο στη διεθνή τουριστική και εγχώρια αγορά.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ✓ Andersen (2002), Συμβουλευτική μελέτη αναφορικά με τη διαμόρφωση προτάσεων για στρατηγική ανάπτυξης του Ελληνικού τουρισμού, Andersen
- ✓ Εθνική Στατιστική Υπηρεσία, Μηνιαία Στατιστικά δελτία (ΕΣΥΕ)
- ✓ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Πίνακες Στατιστικών Στοιχείων
- ✓ Ελληνικός Οργανισμός Τουρισμού, Υποσύστημα Στατιστικής Ανάλυσης, Διεύθυνση Μελετών και Επενδύσεων, ΕΟΤ
- ✓ Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος, Στατιστική – Ξενοδοχειακό Δυναμικό, ΞΕΕ
- ✓ Βικιπαίδεια, λήμμα «Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας»
- ✓ <http://el.wikipedia.org>
- ✓ <http://www.apd-depin.gov.gr/contents.asp?id=355>
- ✓ <http://www.pde.gov.gr/gr/>
- ✓ <http://www.espa.gr>
- ✓ <http://www.statistics.gr/portal/page/portal/ESYE>